

Resûlüllâh Efendimiz sallellâhü ‘aleyhi ve sellem’e Muhabbet İmandandır

Nûrüddîn ‘ITR’

Çev. Halime TÜRKER**

Rahmân Rahîm Allâh’ın adıyla.*** Hamd karşılıksız, sebepsiz ve vesilesiz ihşânda bulunan, lütfu bol Allâh [Teâlâ]’yadır.**** Salât ve selâmın en faziletlisi Efendimiz Muhammed sallellâhu aleyhi ve sellem’e, âline, ashâbına ve her demde ona tâbî olanlardır! Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem’e muhabbet, fazi-letlerin ve kemâlâtların tahakkuk etmesi için mühim bir vâsıtaadır. Çünkü O’na muhabbet imandandır. Hatta O sallellâhü aleyhi ve sellem olmasaydı iman da bilinemezdi.

Bu vecîz risâle, Muhabbetü’r-Resûlün hakîkâtini ve bu muhabbetin insan-ların en hayırlısı olan ilk nesildeki amelî ifâsını anlatmaktadır. Zikredilecek

* Prof., Dr. Nûrüddîn ‘Itr 1937 yılında Haleb’te doğdu. 1958 yılında Ezher Üniversitesi’nde lisans eğitimini, 1964 yılında *el-İmâmü’t-Tirmizî ve’l-muvâzenetü beyne Câmi’ihî ve beyne’s-Sahîhayn* adlı eseriyle doktorasını tamamladı. İki yıl Suudî Arabistan’da el-Câmi’atü’l-İslâmiyye bi’l-Medîneti’l-Münevvere’de görev yaptıktan sonra Dumaşk Üniversitesi, Şerî’at Fakültesi, Kur’ân ve Sünnet Bölümü’ne intikâl etti. Vefât ettiği 23 Eylül 2020 tarihine kadar da aynı fakültedeki görevini sürdürdü. Çalışmaları hadis, tefsir, fıkıh, siyer, tasavvuf gibi temel İslâmî bilimlerin tamamını kuşattığı gibi diğer sosyal bilimler alanlarını da kuşatacak şekilde geniş bir alanı konu edinmektedir.

** Bursa Uludağ Üniv., Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslâm Hukuku, BURSA
halimeturker1111@gmail.com

ORCID: 0009-0000-6881-835X Geliş: 12.12.2024 Yayın: 31.12.2024

*** Yazarın, çeviriye esas aldığımız *Hubbu’r-Resûl Sallellâhü ‘aleyhi ve âlihî ve sahbihî ve Sellem mine’l-İmân* adlı küçük hacimli eseri (1. baskı, baskı yeri yok, 48 s.) 1428/2007 yılında yayımlanmıştır. Bu çalışma, merhûm Nûrüddîn ‘Itr Hocafendi’nin 2020 yılındaki irtihâlinin ardından, rahmete ve şefâat-i Nebeviyye’ye vesile olması niyâziyla *Hadis Tetkikleri Der-gisi’*nde tercüme edilen dördüncü risâlesidir.

**** Köşeli parantez [] içindeki ifadeler tarafımızdan eklenmiştir [Çev.].

ilmî ve amelî tarif, Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem'in "kişi sevdiğiyle beraberdir" müjdesiyle bu yüce muhabbet makâmının tahakkukunu ve istifâdesini kolaylaştıracaktır. İşte bu sebeple İmâm Buhârî'nin *es-Sahîh*'inin Kitâbü'l İman bahsinde yer alan "Resûlüllâh'ı sevmek imandandır" ifâdesini iktibasla başlık olarak almayı tercihe şâyân bulduk. Ayrıca hadis kitaplarındaki sâbit, sahîh rivâyetleri de tercihte bulunarak eserimize almada zenginliğe dair böylesi bir tembihle iktifâ ettik. Yine te'kit maksatlı rivâyetlerden sâbit olduğunu zikrettiğimiz yerlerin isnadlarını açıklamanın hâricinde isnada dair bir îzâhta bulunmadık. Fakat risâlenin içerdiği diğer rivâyetler de Allâh Teâlâ'nın inâyetiyle sâbit ve makbuldürler. Allâh'ım, Efendimiz Muhammed sallellâhü aleyhi ve sellem'in buyurduğu "kişi sevdiğiyle beraberdir" kavlindeki muhabbet makâmını bizler için tahakkuk ettir! Âmîn. [3]

Kalpteki bir manayı ifâde eden sevgi ve muhabbet, kapsamı en zengin ve etkisi en büyük vasıflardır. Çünkü sevgi ve muhabbet kalbin temâyülü ve sevgiliye meyletmesidir. Ve bu durum sevenin sevgilisini hoşnut etmek için değerli ve ucuz her şeyi feda edecek derecede duygu ve davranışlarında iz bırakır. Hatta seven sevgilisinde fena bulur yâni sevgilisinde kendisini kaybeder ve sevenin vasıfları sevgilisinin vasıflarına dönüşür.

Kuşkusuz âlemlerin rabbi ve halıkı olan Allâh Teâlâ, muhabbetin her tür-lüsüne ve en yücesine daha lâyıık olandır. Zira O, sonsuz, sınırsız ve sayısız kemâl sıfatlarıyla en ziyâdesiyle muttasıftır. Nitekim O, sayılamayan nîmetlerini ve "Allâh'ın nîmetlerini saymaya kalksanız sayamazsınız," ayeti mücbince sonuna ulaşılamayan ihsânlarını âlicenap hazînelerinden kullarına bol bol verendir. Âyet'in sayamazsınız ibaresinin de işâret ettiği üzere Allâh'ın nîmetlerinden yalnız az bir miktârı sayılabilir ve sadece pek azı kuşatılabilir vaziyettedir.

Efendimiz Muhammed sallellâhü aleyhi ve sellem mahlûkatın sevgiye en lâyıık olanıdır. Hatta senin kendi nefisine olan muhabbetinden bile sevgiye daha lâyııktır. Allâh Teâlâ "Nebî mü'minlere kendi nefislerinden önce gelir. Onun hanımları da onların analarıdır" âyeti kerîmesiyle herhangi bir takyîd ve sınırlama olmaksızın öncelik sırasını senin nefsinin üstünde tutmuştur. Çünkü âyeti kerîme her şeyi kapsamaktadır. Sen de "Nebî mü'minlere kendi nefislerinden önce gelir," âyeti celîlesini teemmül edip bir nimet bilesin.

I. Muhabbetin Gerektirdikleri

Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'i bilen kimse bu muhabbetin gerektirdiklerinin hakîkatini de bilmiş olur. Hatta bu muhabbeti öyle bir tadar ki [4] hiçbir mahlûkatta bulunmayan Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem'e duy-

duğu muhabbetin gerektirdiği hasletler kemâle erer. Muhabbetin gerektirdiklerini ilim, irfân ve muhabbet erbâbı iki mühim cihette ihtisar etmiştir: İlki kemâl vasıflarla vasıflanmak diğeri ihsân ve bağışların bol bol verilmesi.

Kemâl Vasıflardan Ötürü Muhabbet

Başkasını seven, sevdiğini güzel sûreti, etkileyici sesi veya nefse hoş gelen güzelliklerinden dolayı sever. Oysaki Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem sûretinin ve hilkatinin güzelliği hususunda mahlûkâtın hepsinden üstündür. Nitekim sahâbe radiyallâhu anhüm arasında yayılan ve yakînen bilinen husus Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in yüz ve hilkat bakımından insanların en güzeli olduğudur. Bu husustaki birkaç rivâyet şunlardır:

Hind bin Ebû Hâle: “Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem çok heybetliydi, onun yüzü ayın on dördü gibi parlıyordu.” Ebû Hüreyre: “Resûlüllâh'tan daha güzelini görmedim; sanki güneş onun mübârek yüzünde devrediyor gibiydi.”

Enes bin Mâlik: “Ben Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in ellerinden daha yumuşak ne bir atlasa ne de bir ipeğe dokundum. Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'in kokusundan daha hoş ne bir misk ne de bir amber de kokladım” başka bir rivâyette de “Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in terinden daha hoş bir koku koklamadım.” Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem'in vasıflarından bahseden herkes: “O sallellâhü aleyhi ve sellem'ndan önce de sonra da O sallellâhü aleyhi ve sellem'nun gibisini görmedim” derler.

Mahlûkâtın güzelliklerini ne kadar seversen Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'i ondan ve kendi nefsinden daha fazla sevmen lâzım gelir. Çünkü O sallellâhü aleyhi ve sellem bütün güzellerden daha güzel, daha görkemli ve daha yücedir. Tıpkı bunun gibi âkil kimse başkasını kendisinden uzakta olsa dahi ahlâk-ı hasene ve sûret-i hasenesinden dolayı sever ki Nebimiz Muhammed sallellâhü aleyhi ve sellem ahlâkca âlemin en mükemmelidir. [5]

İşte Allâh Teâlâ'nın “Sen elbette yüce bir ahlâk üzeresin,” âyetiyle Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem için şahitliği sana yeter. Allâh Teâlâ'nın “bir ahlâk üzeresin” kavli hakkında bilmelisin ki, ne kadar güzel ahlâk, kemâl sıfat ve kemâl nefis varsa O sallellâhü aleyhi ve sellem bunların üstündedir. Çünkü 'ala harfi cerri isti'la anlamında kullanılmıştır. Dolayısıyla O sallellâhü aleyhi ve sellem bütün güzel ahlâkların ve bir insandaki bütün kemâl vasıflarının üzerinde.

İhsân ve Bağışların Bol Bol Verilmesinden Ötürü Muhabbet

İnsan tıpkı kendisini helâk edici yahut hayatını sonlandırıp zarar verici bir durumdan kurtaran kimseye muhabbet beslediği gibi, ne kadar çok olsa da fâni ve geçici olduğ halde bir veya iki kez kendisine iyilikle ihsânda bulunan

kimseye karşı da muhabbet duyar. Peki ya bu durum güzel ahlâkın, lütfun ve keremin kendisinde cem olduğu, yüce umûmî lütufları sana ihsân eden, Kerîm Nebî, Azîm Resûl için nasıl söz konusu olmasın? Allâh Teâlâ O'nun vesilesiyle bizi küfrün zulûmâtından imanın nûruna çıkarırsın ve yine O'nun vesilesiyle cehâletin ateşinden kurtarıp yakîn ve irfân cennetlerine koysun.

Etraflıca mülâhaza edersen bilirsin ki O sallellâhu aleyhi ve sellem senin ebedî nîmetler içerisinde ebedî bekânın sebebidir. Öyleyse hangi iyilik, ölçü ve değer bakımından Efendimiz sallellâhu aleyhi ve sellem'in sana ihsânından daha yücedir. Allâh Teâlâ O'nun vesilesiyle dünya ve ahirette ihsânlarda bulunup ve yine O'nun vesilesiyle zâhir ve bâtin nimetlerinden bizlere bol bol vermişken şükrünün bir kısmını îfa etmenin altından nasıl kalkarız yahut onun hakkına taalluk eden görevlerimizi nasıl yerine getiririz? Tam da bu sebeple Efendimiz sallellâhu aleyhi ve sellem senin O'na olan muhabbetine senin nefisine, ehline, evlatlarına ve insanların hepsine duyduğun muhabbetten daha yüce ve daha lâyük bir şekilde müstehak olmuştur. Mamafih ehli irfân demiştir ki: "Eğer her bir saç telimizin yetiştiği kaynakta Efendimiz sallellâhu aleyhi ve sellem'e tam bir muhabbet bulunsaydı bu O'nun bizim üzerimizde hak ettiği muhabbetinin yalnız bir kısmını karşılardı."

Allâh'a ve Resûl'üne Duyulan Muhabbet Her Şeyin Üstündedir

Bu yüzden Allâh Teâlâ "Nebî mü'minlere kendi nefislerinden önce gelir," buyurmuştur. [6] Yine Allâh azze ve celle: "Onlara de ki; eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, kadınlarınız, akrabalarınız, kabileniz, elde ettiğiniz mallar, kesâda uğramasından korktuğunuz ticâret, hoşlandığınız evler ve meskenler, size Allâh ve Resûlünden ve Allâh yolunda cihaddan daha sevimli ise, artık Allâh'ın emri gelinceye kadar bekleyin. Allâh fâsıklar topluluğuna hidâyet nasip etmez," buyurmuştur. Âyet-i kerîme muhabbet türlerini bir araya getirmiş, Allâh Teâlâ ve Resûl'ünün muhabbetinin diğer muhabbet türlerinden herhangi birine, hatta hepsine birden ağır basmasını emretmiştir.

Bu durum *Sahihayn'* da da Enes bin Mâlik'ten rivâyetle yer aldığı üzere son derece sahih hadislerde de sâbit olmuş ve Resûlüllâh sallellâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Sizden birinize ben babasından çocuğundan ve insanların hepsinden daha sevgili olmadığım müddetçe iman etmiş olmazsınız." Zikri geçen rivâyet bütün muhabbet türlerini bir araya getirmiştir. Bunlardan birisi de Efendimizin "İnsanların hepsinden" kavli dolayısıyla senin kendine duyduğun muhabbetindir. Buhârî ve diğerleri Ebû Hüreyre'den nakledilen rivâyeti eserlerine almış ve onun Resûlüllâh'ın: "Nefsim elinde olana yemin olsun ki sizden birisine ben babasından, çocuğundan daha sevgili gelmediğim müddetçe iman

etmiş olmaz,” buyurduğunu rivâyet etmiştir. Peygamber Efendimiz diğer sevgileri zikretmek yerine baba ve evlât sevgisini zikretmekle iktifâ etti. Zira bu ikisi insana her şeyden daha sevgili gelir ve insan dünyada o ikisi için yaşayıp çalışır. O sallellâhü aleyhi ve sellem kendisine muhabbetin, her muhabbet nev’inden, her sevgilinin ve hatta senin kendine muhabbetinden bile önce gelmesi gerektiğine delalette bulunmuştur.

Muhabbetin birçok türü bulunmakla beraber en meşhurları

1. Babanın evlâdına duyduğu şefkat ve merhamet muhabbeti [7] 2. Evlâdın babasına, talebenin hocasına duyduğu hürmet ve ta’zim muhabbeti 3. Erkeğin kadına duyduğu fitrî muhabbet 4. Bütün insanların duyduğu insanî ve samîmi muhabbet 5. İnsanın kendisine duyduğu benlik sevgisi. Bu sevgi, muhabbet türlerinin en kuvvetlisi olup tıpkı nefsin başkasına duyduğu muhabbetin kendi tabiatında bulunması gibi benlik sevgisi de tabiatında bulunur. Fakat benlik sevgisi ondan daha kuvvetlidir.

Tefekkürün rolü: Allâh ve Resûlü, mü’minin kalbinde Muhabbetullâh ve Muhabbetü’r-Resûlün diğer muhabbet türlerinin hepsinden daha büyük ve bütün muhabbet türlerinin en yücresi olması gerektiğini te’kid etmişlerdir. Bunun yolu ise mahbûblar ve Resûlüllâh’ın muhabbeti hakkında tefekkürde bulunmaktır. O vakit aklın, Resûlüllâh’ın üstün ahlâkını yakinen bilmesi vesilesiyle benlik duygusuna galip gelmesi kaçınılmaz hale gelir. Böylece enâniyetten de eser kalmaz. Ey âkil mü’min! İşte Ömer Efendimiz bu konuda senin için üsve-i hasenedir. İmâm Buhârî, Abdullâh b. Hişâm’dan rivâyetle onun şöyle söylediğini rivâyet etmiştir: Biz Nebî ile beraberdik ve O, Ömer b. Hattâb’ın elini tutuyordu. Ömer radiyallâhu anh Peygamber Efendimiz’e Ey Allâh’ın Resûlü sen bana nefsimden başka her şeyden daha sevgilisin deyince Resûlüllâh; Hayır, nefsim elinde olana yemin olsun ki ben sana kendi nefsimden daha sevgili olmadıkça olmaz buyurdu. Ömer Efendimiz: Vallâhi şimdi sen bana kendi nefsimden daha sevgilisin dedi. Bunun üzerine Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem; işte şimdi oldu Ey Ömer!, buyurdu. [8]

Ömer Efendimizin baştaki cevâbı insanın yaratıldığı tabiata göre verilen bir cevaptı. Fakat Ömer Efendimiz, Peygamber Efendimiz’in kendisine “hayır nefsim elinde olana yemin olsun ki ben sana kendi nefsimden daha sevgili olmadıkça îmânı kâmile vâsıl olamazsın “buyruğunu teemmül ettikten sonra Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’nin kendisine kendi nefsimden daha sevgili geldiğini yakinen bildi. Çünkü O, dünya ve âhirette helak edecek şeylerden kurtulmasının sebebiydi. Bu yüzden Ömer Efendimiz, Peygamber Efendimiz’e “Vallâhi işte şimdi sen bana kendi nefsimden daha sevgilisin” diyerek tefekkürün kendisini ulaştırdığı şeyi te’kid ederek kasele haber vermiştir. Bunun üzerine

kâmil îmanın gerektirdiğini bilip gerçekleştirdin anlamında işte şimdi oldu ey Ömer cevabı hâsıl olmuştur.

Tefekkür seni Resûlüllâh'ı sevmeye ulaştırır. Sen de tefekkürde bulununca nefsinin sonsuz nîmetler ve saâdet içerisinde ebedî bekâ sebebinin Resûlüllâh Efendimiz olduğunu idrak edersin. Bu, hayır cihetlerinin en büyüğü olup senin de istifâde ettiğin bir menfaattir. Dolayısıyla Resûlüllâh'ın muhabbet hissesi diğerlerine duyduğun muhabbetlerden daha fazlasına, O'nunla aranda bulunan nefsinde duyduğun muhabbetten de daha büyüğüne müstahak ve lazım olmuştur. Zira vuku bulmasıyla senin Resûlüllâh'tan kaynaklanan muhabbetini harekete geçiren menfaat ve hayır, başkasına ve kendi nefsinde duyduğun muhabbetten daha fazladır. Ayrıca O, kemâl ve üstün ahlâk bakımından insanların en büyüğü; kemâl, faziyet, feyiz ve ihsân vasıflarının en yücesinin kendisinde toplandığı zâttır. Bu vasıflar nefsin derinliklerinde meydana gelen, aklın idrak alanında yerleşen anlamlardır. Çünkü her müslümanın kalbinde Muhabbetullâh ve Muhabbetü'r-Resûl bulunmaktadır. Ve bir kimse yalnızca bu muhabbet vasıtasıyla müslüman olur. Fakat insanlar zikrettiklerimizi yerine getirmede veya gâfil kalmada birbirlerinden farklılaşırlar. Bu yüzden, kendinin ve diğer mü'minlerin istifâdesi, gayrı müslimlerin kalplerini ısındırıp hak dine yaklaşırılmaları ve Resûlüllâh'ın muhabbet meyvelerinden en büyük meyveye vâsıl olmak için Resûlüllâh Efendimiz'in kemâlatını ve üstün ahlâkını methetmek ve bu medhi arttırmak Allâh'a dâvet yollarının en yücesidir. [9]

Bu konuda hakkında şüphe bulunmayan sübûtu kat'î hadisler bulunmaktadır. Buhârî ve Müslim'in Enes b. Mâlik'ten rivâyet ettiği bir hadiste Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Üç özellik vardır ki bunlar kimde bulunursa o kimse îmanın tadını alır: Allâh ve Resûlünü (bu ikisinden başka) herkesten çok sevmek, sevdiğini yalnız Allâh için sevmek ve tekrar küfre dönmeyi ateşe atılmak gibi nâhoş görmek. Yine Müslim'in Abbâs b. Abdulmuttalib'den rivâyet ettiği bir hadiste Abbâs Efendimiz Resûlüllâh'ın şöyle buyurduğunu işitmiştir: "Rab olarak Allâh'a, din olarak İslâm'a, Resûl olarak Muhammed'e razı olan kimse îmanın tadını tatmıştır."

Muhabbet'in Temini: Ey mü'min bil ki muhabbet bir dâvâ ve temenni değildir. Muhabbet ancak ve ancak emredilenlerin yapıp nehyedilenlerden ise sakınılmasının delilidir. İşte bu itibarla muhabbet farz ve sünnet şeklinde iki kısımdan meydana gelir.

Farz Muhabbet: Nefsi vâcipleri yapmaya, günahlardan da ictinab etmeye ve Allâh Teâlâ'nın takdirine rıza göstermeye sevk eden muhabbettir. Her kim bir vâcibi terk etmek veya bir haramı işlemek suretiyle bir günaha düşerse bu, muhabbetindeki kusûru sebebiyledir. Çünkü nefsinde muhabbetini öne geçirmiştir. Bu da Allâh Teâlâ korusun gafletten ileri gelir.

Sünnet Muhabbet: Nafilere devam etmek ve şüpheli şeylere düşmekten de ictinab etmek demektir. [10]

Hâsılı, Resûlullâh Efendimiz'i seven mü'min, emredilen ve nehyedilen şeyleri ancak O sallellâhü aleyhi ve sellem'nun kandilinden alır ve ancak onun yolunu tutar. Resûlullâh'ın şeriatına son derece rıza gösterir ve onun ahlâkıyla ahlâklanıp O'nun verdiği hükümden herhangi bir can sıkıntısı duymaz. İmâm Buhârî Ebû Hüreyre'den rivâyetle Resûlullâh'ın şöyle buyurduğunu söylemiştir: "Allâh Teâlâ şöyle buyurmuştur. Kim benim bir dostuma düşmanlık ederse ona savaş açarım. Kulum bana kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli bir şeyle yaklaşamaz. Kulum bana nâfile ibadetlerle yaklaşılmaya devam eder, ta ki ben onu severim." Bu hadis muhabbeti, farzların edâsı ve nâfilelerle takarub vesileleriyle iki duruma hasretmeyi içermiştir. Seven, nâfileleri çoğaltmayı sürdürür tâ ki Allâh'ın sevgilisi haline gelir. Allâh'ın sevgilisi olduğu zaman da kulun Allâh'a olan ilk muhabbetinden daha büyük başka bir muhabbetle Allâh Teâlâ'nın muhabbeti kula vâcip olur. Bu ikinci muhabbet, nâfilelerle yaklaşılmaya çalışanın kalbini, sevgiliden başkasını düşünüp ondan başkasına ihtimâm göstermekten alıkoyar ve bu muhabbet ruhunu hâkimiyeti altına alır. Böylece sevgilisinin zikri, sevgisi ve benzersizliği kalbini idâresi altına alıp ruhunu ele geçirir.

Hâsılı kelâm, kalbin huzur dolu hayâtı ancak Allâh ve Resûlü'nün muhabbetiyle mümkündür. Ve hayat ancak sevgilileriyle gözleri aydınlanan, muhabbetinin ruhlarında mesken tuttuğu, kalplerinin kendisiyle huzur bulup ona yakın olmakla ülfet kesp ettiği ve sevgisini nîmet bilenlerin hayâtıdır. [11]

II. Muhabbetteki Alâmet ve Te'sirler

Senin Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'ye muhabbetin kalpte büyük bir nûru aydınlatan cevherdir. Bu ışık huzmesinin onu gösteren nûrları saçması kaçınılmazdır. Aynı şekilde O'nun izleri olan nûrlar muhabbetin artmasına ve Allâh ve Râsûlü'nün katında mahbûb derecesine ulaşınca kadar büyümesine etki eden te'sirlerdir. Mesele sadece senin Allâh ve Resûlünü sevmen değil, bilakis asıl mesele, başarı, kurtuluş ve büyük kazanç Allâh ve Resûlü'nün seni sevmesidir. Allâh'ım bizi onlardan kıl! Muhabbete işâret eden, muhabbetinde etkili âmiller ve muhabbet alâmetlerinden mühim olanlarını vecîz bir şekilde sunacağız. Allâh beni ve seni muhabbet mertebelerini tam olarak muhâfaza etmede muvaffak kılsın!

(1) Resûlullâh Efendimiz'e İttibâ

İttiba muhabbet alametlerinin en büyüğü ve muhabbetin gelişmesindeki en güçlü te'sirlere dendir. İttibâ'nın alâmeti zâhirde sevenin sevgilisine muvâfakât göstermesidir. Aksi takdirde yalancı olur. İttibâ'nın te'sirine gelince, Mü'min

ittibâ ile Râsûlüllâh Efendimiz'in getirdiği şeylerin güzelliklerini ve mükemmelliklerini amelî bir şuûr ve tecrübî bir tat ile hisseder. Böylece Resûlüllâh'a muhabbeti artar, Allâh ve Resûlü katındaki muhabbet ve yakınlığı da ziyadeleşir. Allâh Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'sine ittibâi, Muhabbetullâh davasının doğruluğu için imtihan kılımış ve şöyle buyurmuştur: "De ki eğer Allâh'ı seviyorsanız bana tâbi olun ki Allâh da sizi sevsin"

(2) Kur'ân-ı Kerim'e Muhabbet

Kur'ân Allâh'ın kelâmıdır. Peygamber Efendimiz'in nübüvveti Kur'ân-ı Kerim ile başlamıştır. Efendimiz mahlûkâtı Kur'ân vesilesiyle hakka irşâd etmiş [12] ve bütünüyle Kur'ân ile ahlâklanmıştır. Öyle ki ahlâkta mahlûkâtın en yücesi olmuştur. Zira âyeti kerîmede "Elbette sen yüce bir ahlâk üzeresin" buyrulmaktadır. Sen de kalbindeki Kur'ân muhabbetini ve Kur'ân'ı dinlemekle aldığın hazzı imtihâna tabi tut. Bu haz çalgı çalıp nağmede bulunanları dinlemekten daha mı büyük? Eğer Kur'ân'ı dinlemekle daha büyük bir haz alıyorsan o zaman muhabbetinde sâdıkısın demektir. Bilinmektedir ki sevgilisini seven kimseye sevgilisinin kelâmı, konuşması her şeyden daha sevgilidir. O halde nazım ve mâna birlikteliği itibara alındığında Allâh Teâlâ'nın kitapları arasında üstün gelen, derinliklerinde ve temelinde hakkın tecellilerini ihâtâ eden Kur'ân nasıl her şeyden daha sevgili olmasın ki? Kur'ân'ın beyânının güzelliği ve nizâmının mükemmelliği insi ve cinni âciz bırakmıştır. Öyle ki Allâh Teâlâ "Ve işte biz sana böyle emrimizle bir ruh vahyettirdik" buyurarak Kur'ân-ı Kerim'i ruh olarak isimlendirmiştir. Tıpkı ruhun cansız vücûtların hayâtı olması gibi Kur'ân da ruhların rûhudur. Peki ya seven, sevgilisinin kelâmı arzu ettiği asıl gâyesi olduğu halde nasıl olur da o kelâmdan usanır. Allâh şu kavli sebebiyle Osman Efendimiz'den râzı olsun: "Eğer kalplerimiz temiz olmuş olsaydı, Allâh'ın kelâmına doyamazdık."

(3) Efendimiz'in sünnetine ve hadîsi şerîfini okumaya muhabbet

Sevenin sevgilisine muvâfakât göstermesi muhabbetin levâzımındandır. Bu yüzden Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'ye muhabbet sünnetine yani yoluna ittibâda bulunmayı icâb ettirir. Peygamber Efendimiz'in sünnetini tahsil etmeye güç yetiremeyen kimse sünneti bilene sorsun. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in kelâmı beşerin en hayırlısı Habîb'in kelâmıdır. Ve O'nun kelâmı mânasının güzelliği, lafzının da zerâfeti açısından beşerin söylediği kelâmın en hayırlısıdır. Bu muhabbetin derecesine ulaşamadıysan içinde Peygamber Efendimiz'in hadislerinin okunduğu bir meclise gel de onu dinle ve bu halka ve meclislerin neresinde olduğuna bak.

(4) Peygamber Efendimiz'in sîretine ve şemâiline muhabbet

Muhabbette sevenin sevgilisini tanıması fitrîdir [13] Sîret ve Şemâil, salâtın en faziletlisi ve selâmın da en tamam olanının üzerine olsun Kerîm Nebî'nin şahsını tanıtırlar. Peygamber Efendimiz hakkındaki ilmin arttıkça O'na muhabbetin de artar. Çünkü O'nun kemâl vasfı vâsıtasıyla senin irfânın artar ve O'nun muhabbeti sayesinde kemâl vasfıyla rızıklandırılırsın. Efendimiz'in rûhâniyeti şerîfi kalbi istila eder ve Allâh Teâlâ O'nu kendisine bir Nebî, Resûl ve Mürşid kıldığı gibi senin için de bir Muallim, Üstad ve Rehber kılmıştır. Bu sebeple Peygamber Efendimiz'i seven mü'minin, O'nun sîretini, ilk hâdiselerini, vahyin kendisine nüzûl keyfiyetini, sıfatlarını, ahlâkını, hareketlerini ve sâkinliğini, uykusunu ve yakaza hâlini, rabbine ibâdetlerini, ehline muâşeretini, ashâbına olan müşfik muâmelesini ve bunun dışındaki durumları öğrenmesi gerekir. Tâ ki kendisi O sallelâhü aleyhi ve sellem'nunla birlikteyken ashâbından bir kısmı da varmış gibi zanneder.

(5) Peygamber Efendimiz'i çok anmak ve adı geçince ta'zîmde bulunmak

Bazıları demiştir ki: "muhabbet sevgilinin dâimî zikredilmesidir." Hukemâ da bir şeyi seven kimsenin o şeyin zikrini çoğaltacağı konusunda hemfikirdirler. Peygamber Efendimiz'in adı zikredildiğinde mesela Efendimiz demek, ismi şerîfini anmak ve duymakla huşû ve itâati izhar etmek ta'zîmle irtibatlıdır. Bütün bunlar pek çok Sahâbe-i Kirâm ve onlardan sonrakiler tarafından vârid olmuştur. İşte Enes b. Mâlik Efendimiz'in bir gün, Resûlüllâh şöyle buyurdu derken hem kendisi hem de elbisesinin titremesi Resûlüllâh sallelâhu aleyhi ve sellem'a ta'zîmindendir. Zikri geçen hadis Hudeybiye yılına dair olup Sahâbe-i Kirâm'ın Resûlüllâh sallelâhü aleyhi ve sellem'a ta'zîmlerinin şiddetini göstermektedir.

(6) O'nunla sallelâhü aleyhi ve sellem bir arada bulunmayı çok arzulamak

Her seven sevgiliyle yeniden görüşmenin hasretini çeker. Peki ya Nebî sallelâhü aleyhi ve sellem'ye sevdalı olanın hali nicedir? [14] Zîra Nebî sallelâhü aleyhi ve sellem sevdalısı rüyasında O'nu görmeyi ve ahirette bizzat O'nunla bir araya gelmeyi arzu eder. Hatta demişlerdir ki: Muhabbet sevgiliye özlemde kavrulmaktır. Bu husustaki meşhur durumlardan biri, Bilal radiyallâhu anh Efendimiz ölüm ânı gelip çatınca hanımı acı ve kederinden sanki malı yağmalanmış gibi âh ederken Bilal Efendimiz'in: Ne mutlu bana ki yarın sevgililerimle: Muhammed ve sahâbesiyle buluşacağım" buyurmasıdır.

(7) Efendimiz sallelâhu aleyhi ve sellem'e salât ve selâmı çoğaltmak

Peygamber Efendimiz'e salât ve selâmı çoğaltmak, O'nun zikrini çoğaltma-

nın, ta'zimde bulunmanın ve Osallellâhu aleyhi ve sellem'na özlemin levâzımındandır. Bu konuda bize Allâh Teâlâ'nın şu kavli yeter: "Kuşkusuz Allâh ve Melekleri Peygambere salât ederler. Ey iman edenler siz de ona teslimiyetle salât ve selâm edin" Bu hususta Peygamber Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem: "Kim bana bir kere salât getirirse, Allâh o kimseye on defa salât eder" buyurmuştur. Müslim ve Ashâb-ı Sünen bu rivâyete kitaplarında yer vermişlerdir. Yine Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: Cibrîl aleyhi selam bana şunu müjdeledi: Allâh azze ve celle sana salât ve selâm getirene salât ve selâm getireceğini haber verdi." Ahmed b Hanbel ve Hâkim en-Nisâbûrî bu rivâyeti eserlerine almışlardır. Hâkim bu rivâyeti kendi şartlarına göre sahih kabul etmiş ve Zehebî de muvâfakât göstermiştir. Başka bir rivâyetinde Peygamber Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem: "Kıyâmet günü insanların bana en yakın olanı bana en çok salât getirendir." İbn Hibbân bu rivâyeti sahih kabul etmiştir.

Enes radiyallâhu anh Efendimiz'den rivâyetle Resûlüllâh Efendimiz'in sallellâhü aleyhi ve sellem buyurduğu bu hadis hasseten muhibbâna dairdir: "Bana salât getirenin salâtı bana ulaşır ve ben de ona salât ederim. Ve bunun dışında da ona on hasenât yazılır." Taberânî kendisinde 'lâ be'se bih' deniyen bir isnadla *el-Evsaf*'ında bu hadisi rivâyet etmiştir. [15] Bu hadisin İbni Mes'ûd'tan gelen hasen isnadlı bir şahidi vardır.

Senin: "Allâhî'm Efendimiz Muhammed'e salât ve selâm et" şeklinde getirdiğin salâtın Nebîsallellâhü aleyhi ve sellem'ye münâcât menzilesindedir ve O sallellâhü aleyhi ve sellem da sana: "Ey falanca Allâh da sana salât etsin" diyerek mukâbelede bulunur. Allâh'ım bizleri Efendimiz'in şerefli kalbine ısındır ve tarafımızdan O'na, bir ümmetin nebîsine verebileceği şeylerin en hayırlısıyla ihsânda bulun. [16]

III. Sahâbe-i Kirâm'ın Genelinin Peygamber Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem'e Muhabbeti

Kuşkusuz Sahâbe'nin Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'ye muhabbeti diğerlerinin muhabbetinden daha büyüktür. Çünkü Sahâbe-i Kirâm'ın muhabbeti müşâhede ve 'iyân muhabbetiydi. Zira haber 'iyân gibi olamaz. Hatta sonradan müslüman olanlar dahi Peygamber Efendimiz'in fazîletini inkâr etmediler. Çünkü Peygamber Efendimiz'in kemâl vâsıflarının ve nübüvvetinin delillerini bizzat kendileri görmüşlerdi. Fakat cahiliye hamiyeti ve babalarıyla övünme taassubu onların gözlerine perde olmuştu. Fakat hamiyet perdesi kalkınca iman ettiler ve Peygamber Efendimiz'e canlarını ve mallarını feda edecek dedicede imanları ve muhabbetleri büyük oldu. Nitekim Amr b. el-As Efendimiz:

“Hiç kimse bana Resûlüllâh’tan daha sevgili olmadı” buyurmuştur. Tıpkı bunun gibi Hâlid b. Velîd Efendimiz’e akli, hak yolu göstermiş ve müslüman olup Allâh ve Resûlü için canını feda etmiştir. Hatta Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem ona Allâh’ın kılıcı ünvânını vermiştir. Fakat vefâtı esnasında ise Hâlid b. Velîd Efendimiz şöyle diyordu: “Yüz savaşa katıldım. Vücûdumda kılıç veya mızrak darbesi yememiş yahut ok atılmamış hiçbir yer kalmadı. Korkakların gözleri uykuya kapanamasın! Ve işte şimdi ben devenin öldüğü gibi yatağında ölüyorum. [17]

Kuşkusuz Sahâbe-i Kiram’ın tamamını kapsayan umûmî haberler çok sayıda ve mütevâtirdirler. Aynı şekilde her biri hakkındaki ayrı ayrı haberler de sahîh ve sâbittir. Bu sebeple tevsikte ihtisârî göz önünde bulundurarak bu kadırına işaret etmede iktifa edip sahîh ve sâbit rivâyetleri aktaracağız. Evvela sahâbenin hallerini hatırlatmakla başlıyoruz. Onlar Mekke’de azâbın en acısını tadarken bu azâba Allâh’ın zikri ve tevhidiyle karşı koyuyorlardı. Ve Bilal radiyallâhu anh sesini yükselterek “ehed, ehed” diyordu. Azâbın acılığına îmânın, Muhabbetullâhın ve Muhabbetü’r-Resûlün tatlılığı karışıyordu. Ne o ne de ihvânı ne kadar şiddetli olursa olsun azâbın hiçbir türlüsüne aldırış etmiyorlardı.

Bedir Gazvesine Dâir

Bedir ehlinin Resûlüllâh’ı sallellâhü aleyhi ve sellem sevdikleri için canlarını feda ettikleri mâlûmdur. Savaş için hazırlık esnasında Ensar’ın liderlerinden ve içinde Peygamber Efendimiz’in gölgeleneceği bir çardak yapılmasını teklif eden Sa’d b. Muâz’ın radiyallâhu anh: “Ardında seni kendilerinden daha çok seven insanlar (biz) var (ız). Senin bir savaşla karşı karşıya geldiğini duysalar senden geride kalmazlar. Allâh seni onlarla koruyor ve onlar seninle meşverette bulunuyor ve cihâd ediyorlar” sözü üzerine Peygamber Efendimiz Sa’d b. Muâz’ı övüp ona hayır duada bulundu. Daha sonra Resûlüllâh’ın sallellâhü aleyhi ve sellem içinde bulunduğu çardak yapıldı. Ebû Bekr Efendimiz dışında hiç kimse Peygamber Efendimiz’le durup O’nu kılıçla korumak için yakınında bulunmadı. Savaş kızışınca Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem “Hezîmete uğratılacak ve arkalarını dönüp gidecekler” ayetini okuduğu halde zırhı içerisinde hamlede bulunarak düşman saflarına atıldı. Râsûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’in tasdik ettiği bu duruma, Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’i uğruna canlarını ve en kıymetlilerini feda edecek derecede seven sahâbenin tamamı şahitlik etmiştir. [18]

Recî’ Gazvesine Dâir

Müşrikler kurra heyetine ihanet edip heyetten bazılarını mukâvemet gös-

termelerinden ötürü öldürdüler. Müşriklerin vaatleriyle aldatılan iki kişi onlara boyun eğdi. Bunun üzerine müşrikler o ikisini öldürmek maksadıyla Bedir'de öldürülen bazı müşriklerin intikâmını almak üzere Mekke'ye götürdüler. O iki kişi Zeyd b. ed-Desinne ve Hubeyb b. Adî idi. Hubeyb radiyallâhu anh'e gelince, ona şöyle seslendiler: "Muhammed'in senin yerinde olmasını arzu etmez misin?" Hubeyb radiyallâhu anh: Yüce Allâh'a yemin ederim ki hayır, O'nun ayağına batan bir dikenini dahi adıma fidye diye vermesini istemem.

Zeyd b. ed-Desinne radiyallâhu anh'ye ise öldürüleceği esnâda müşriklerin lideri Ebû Süfyân şöyle söyledi: Allâh aşkına söyle ey Zeyd! İstemez misin ki şimdi sen evinde ailenin yanındayken yerine Muhammed yanımızda olsaydı da onun boynunu vursaydık? Zeyd b. ed-Desinne radiyallâhu anh: "Vallâhi şu an Muhammed, ayağına batan dikenin canını acıttığı bir durumdayken ben de ailemin yanında olmayı istemem" buyurdu. Bunun üzerine Ebû Süfyân: "İnsanlardan hiç kimseyi, ashâbının Muhammed'i sevdiği gibi sevdiğini görmedim" dedi. İşte sana sahâbenin umûmiyetle Nebî'ye sallellellâhu aleyhi ve sellem son derece muhabbet duydukları bu kadar şahitlik yeter.

Benî Mustalik Gazvesine Dâir

Nebî sallellellâhu aleyhi ve sellem'ye liderleri Hâris b. Ebû Dırâr komutasında Benî Mustalik kabîlesinin kendisini öldürmeye hazırlandıkları haberi ulaştı. [19] Bunun üzerine Peygamber Efendimiz onlara baskın düzenledi ve bu kabileden içlerinde kadınlar ve çocuklarının da bulunduğu büyük sayıda esir elde etti. Efendimiz sallellellâhu aleyhi ve sellem çok sayıdaki bu esirleri müslümanlar arasında taksimde bulundu. O gün esirler içerisinde alınanlardan biri de kavminin efendisi Hâris b. Ebû Dırâr'ın kızı Cüveyriye idi. Taksimde Peygamber Efendimiz'e düşen Cüveyriye, Râsûlüllâh sallellellâhu aleyhi ve sellem ile mükâtebe akdinde bulundu. Yâni Peygamber Efendimiz ile kendisine ödeyeceği belli bir mal mukâbilinde ona hürriyetini vereceği bir anlaşma akdi düzenledi.

Aişe radiyallâhu anh şöyle buyurdu: Cüveyriye Resûlüllâh sallellellâhu aleyhi ve sellem'a mükâtebesinde yardım istemek üzere geldiğinde Resûlüllâh sallellellâhu aleyhi ve sellem ona: "Senin için bundan daha hayırlısı var mı? diye sordu Cüveyriye: "Nedir, ey Allâh'ın Resûlü?" Resûlüllâh sallellellâhu aleyhi ve sellem: "Benimle evlenmen karşılığında kitabetini senin adına ben ödeyeyim?" Cüveyriye: "Evet ey Allâh'ın Resûlü" diye karşılık verdi. Resûlüllâh da: "bunu yaptım" buyurdu. Aişe validemiz: "İnsanlara, Resûlüllâh Efendimiz'in Hâris b. Ebû Dırâr'ın kızı Cüveyriye ile evlendiği haberi ulaştınca insanlar, artık

Râsûlüllâh'ın akrabası oldular diyerek ellerindeki bütün esirleri serbest bıraktılar. Yâni sahip oldukları esirleri Allâh rızası için meccânen âzâd ettiler” bu yurdu. Yine Aişe validemiz: “O sallellâhu aleyhi ve sellem'nun Cüveyriye ile evlenmesi vesilesiyle Benî Mustalik'tan yüz ev âzâd edildi. Ben kavmine bereketi ondan daha büyük başka bir kadın daha görmedim.”

Ne müthiş bir muhabbet! Yaşadığımız asırda her birinin değeri son derece konforlu bir araç muâdilindeki yüz ev yâni -bahsettikleri üzere- fertlerinin yedi yüzü bulduğu yüz ailenin tamamı mahza Râsûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem bu kabileden bir kadınla evlendi diye âzâd edildi. Müslümanlar bu kabileden ellerinde bulundurdıkları esirleri, Resûlüllâh'a muhabbetleri ve artık Peygamber Efendimiz'in akrabası olmaları hasebiyle ve meccânen serbest bıraktılar. [20]

Hudeybiye Gazvesine Dâir

Hudeybiye yılında müşrikler Peygamber Efendimiz'i ve müslümanları umre için Mekke'ye girmekten men' ettiler. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem tek tek kişilere ve herkese Mekke'ye geliş murâdının savaşmak değil umre niyetiyle Beytullâh'ı ta'zimde bulunmak olduğunu te'kid ederek duyurdu ve duyurusunu da yineledi. Bunun üzerine, bu durum hakkında karşılıklı konuşmak için Kureyş'ten elçiler geldi. Elçilerden biri de Buhârî ve diğer kitaplarda meşhur konuşmasıyla bilinen Urve b. Mes'ûd es-Sakafî idi. Konuşmasında gözlerini Resûlüllâh'ın ashâbının gözlerine dikmiş ve onları gözlemleyerek şöyle demişti: “Vallâhi Resûlüllâh sallellâhu aleyhi ve sellem sümküdüğünde bu ancak onlardan birinin avuçlarına düşerdi de onu yüzlerine ve vücûtlarına ovuştururlardı. Onlara bir şeyi emrettiği zaman, emrini yerine getirme konusunda acele davranır âdeta birbirleriyle yarışlırdı. Abdest aldığında da abdest suyundan bereketlenmek için neredeyse birbirleriyle savaşlırdı. O konuştuğu zaman ise onun yanında seslerini alçaltırlardı. O'na ta'zimden ötürü bakışlarını dikerek bakamazlardı.” Urve ashâbına döndüğünde şöyle söyledi: “Ey kavmim, Vallâhi krallara, Kayser'e, Kisrâ'ya ve Necâşî'ye heyet halinde ziyarette bulundum. Vallâhi Muhammed saellâhu aleyhi ve sellem ashâbının Muhammed'i ta'zim ettiği gibi hiçbir kral ashâbının krallarını ta'zim ettiğini görmedim.”

Zikredilen İki Rivâyet Tüm Vakitler İçin Geçerlidir

Beyhakî, Ensârdan bir sahâbînin: “Resûlüllâhsallellâhü aleyhi ve sellem'in abdest aldığı veya sümküdüğü zaman sahâbe-i kirâm sümküdüğü önce almada yarış içerisine girer ve onu yüzlerine ve vücûtlarına ovuştururlardı” rivâyetini eserine almış ve Peygamber Efendimiz'in ashâbına: “Bunu neden ya-

pıyorsunuz?” diye sorduğunda [21] ashâbının: “Böyle yaparak bereketi umuyoruz” cevabı üzerine Râsûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’in da : “Her kim Allâh ve Resûlü’nün kendisini sevmesini istiyorsa konuştuğunda doğru söyleyin, emâneti teslim etsin ve komşusuna eziyette bulunmasın” buyurduğunu zikretmiştir. Peygamber Efendimiz’den böyle bir kelâm sâdır oldu. Zîra sahâbenin cevabı muhabbet mânasını ihtivâ etmekteydi. Bu sebeple Peygamber Efendimiz onlara, şahsına muhabbetin yol açtığı davranışlarda bulunmalarını salık verdi. O derece ki Sahâbe-i Kirâm, Resûlüllâh’ın sallellâhü aleyhi ve sellem ardında bıraktığı izler, eşyalar ve parçalar üzerinde ellerini gezdirerek bereket umuyorlardı.

Taberânî Abdurrahman b. el-Hâris es-Sülemî’nin radiyallâhu anh rivâyetini eserine almış ve onun şöyle söylediğini zikretmiştir: “Biz Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’in yanındaydık ve O sallellâhü aleyhi ve sellem abdest suyunun getirtmesini istedi. Elini suya daldırıp abdest aldı. Bizler de peşi sıra ardından giderek abdest suyunun artığını yudum yudum içtik. Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem bize: “Sizi bunu yapmaya sevk eden nedir? buyurdu. Biz de: “Allâh ve Resûlüne duyduğumuz muhabbet” dedik. Buna binâen Peygamber Efendimiz: “Eğer Allâh ve Resûlü’nün sizleri sevmesini istiyorsanız size bırakılan emânetleri yerine getirin, konuştuğunuzda doğruyu söyleyin ve yakınınızdaki komşularınıza ihsânda bulunun” buyurdu.

Huneyn Gazvesi ve Peygamber Efendimiz’in Ensar Hakkında Söyledikleri

Buharî Enesradiyallâhu anh’den rivâyetle eserinde şöyle söylediğini zikretmiştir: “Huneyn günü olduğunda Resûlüllâh’ın sallellâhü aleyhi ve sellem yanında on binlerce müslüman ve Tuleka varken Hevâzin, Gatafân ve diğer kabileler de hayvanları ve çocukları ile geldiler. Fakat hepsi O’na sırtını dönüp gitti ve sadece biri kaldı. Bunun üzerine Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem o gün birbirine karışmayan iki nidâda bulundu. Sağına yönelerek: “Ey Ensar topluluğu” diye hitapta bulununca Ensar: “Gönlünü ferah tut ey Allâh’ın Resûlü bizler senin yanındayız” dediler. Daha sonra Peygamber Efendimiz soluna yönelip: “Ey Ensar topluluğu” buyurunca Ensar tekrar: “Gönlünü ferah tut ey Allâh’ın Resûlü bizler senin yanındayız” dediler. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem beyaz katırının üzerindeyken indi ve: “Ben Allâh’ın kulu ve Resûlüyüm” buyurdu. O gün müşrikler hezimete uğratıldı ve müslümanlar pek çok ganîmet elde ettiler. [22] Peygamber Efendimiz ganîmetleri Muhacirler ve Tuleka arsında taksim etti fakat Ensâr’a bir şey vermedi. Ensâr’ın: “Zorlu zamanda bizler çağrılıyorken ganîmet bizden başkasına mı veriliyor” sözü Peygamber Efendimiz’e ulaştınca onları bir çadırda bir araya getirip şöyle buyurdu:

“Ey Ensar topluluğu bana ulaşan haberin aslı da nedir? Ensar radiyallâhu anhum sustu. Peygamber Efendimiz: “İnsanların, evlerine dünyayı götürmeleri sizlerin ise evlerinize Resûlüllâhı kazanmış bir vaziyette gitmeniz sizleri razı etmez mi? Ensar: “Evet” dedi. Peygamber Efendimiz: “Şayet insanlar bir vâdinin yolunu tutsa Ensâr da başka bir patikayı takip etse Ensâr’ın tuttuğu yolu takip ederim” buyurdu.

Hevâzin ve Sakif kabileleri mal ve hayvanların ganîmet, kadın ve çocukların da esir olarak alındığı savaşlara hamiyetlerini harekete geçirmek maksadıyla iştirak etmişlerdi. Fakat bozguna uğramasalar da esir ve ganîmetleri müslümanların eline geçince evler, asma bahçeleri ve birçok yer esirlerle doldu. Elde edilen esirlerin tamamı kazanan ordunun mülkü haline geldi. Fakat Muhacir ve Ensar’ın tamamı Allâh Resûlsallellâhu aleyhi ve sellem’ü râzî etmek gâyesiyle kendi mülkleri haline gelen bu haklarından vazgeçerek esirleri âzâd ettiler. Bu durum Sahâbe’nin Nebîsallellâhu aleyhi ve sellem’ye aşırı muhabbetinin bir tezâhürüdür. Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem Mekke’ye girdiğinde Safa’ya çıkıp Allâh Teâlâ’ya duada bulundu. Ensar da etrafında toplanıp kendi aralarında: “Ne dersiniz, Allâh Resûlüllâh’a önceden yaşadığı toprakları fethetmeyi nasip etti acaba şimdi kendi memleketinde mi yaşayacak?” demektedirler. Peygamber Efendimiz duasını bitirince: “Ne söylediniz?” buyurdu. Ensar: “Bir şey yok Allâh’ın Resûlü” dedi. Neyse ki aradan çok geçmeden aralarında konuştuklarını Peygamber Efendimiz’e haber verdiler. Bunun üzerine Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem: “Allâh korusun, hayatım ve ölümüm ancak sizlerin yanındadır” buyurdu. Burada onların Peygamber Efendimiz’e, Peygamber Efendimiz’in de onlara duyduğu muhabbet ve kendilerini terk etmesinden ötürü kapıldıkları korku söz konusudur. [23] Ayrıca Peygamber Efendimiz’in onlara verdiği bu müjde gaybdan haber verdiği bir mucizesini içermektedir. Zira hiçbir nefis hangi toprakta öleceğini bilemez.

Sahâbe-i Kirâm’ın Resûlüllâh salellâhu aleyhi ve sellem’a Muhabbet’te Yarış İçerisinde Olmaları

Taberânî, Ka’b b. Ucre’den radiyallâhu anh naklettiği hadisi eserine almış ve onun şöyle söylediğini rivâyet etmiştir: Birgün biz Ensar topluluğundan bir cemaat, Muhacirlerden bir cemaat ve Benî Hâşim’den bir cemaatin bulunduğu Mescid-i Nebevî’de Resûlullâhsallellâhü aleyhi ve sellem’in huzurunda oturuyorduk ve aramızda Resûlullâhsallellâhu aleyhi ve sellem’a hangimiz daha yakın ve daha sevgili diye münâkaşa etmeye başladık. Biz Ensarlar: “Biz Ensar topluluğu Osallellâhü aleyhi ve sellem’na iman ettik, O’na tâbî olduk, O’nunla savaştık ve düşmanlarını boğazlamada O’nun bölüğünü bizler oluşturuyorduk. Bu yüzden Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’a en sevgili ve en lâyük

bizleriz” dedik.

Muhacir kardeşlerimiz: “Bizler kabilelerimizi, ailemizi ve mallarımızı terk edip Allâh ve Resûlü ile hicret edenleriz. Bizler hicrete iştirak ederken sizler yoktunuz ve yine biz şahitlikte bulunurken de yoktunuz. İşte bu yüzden bizler Resûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem’a daha lâıyk ve daha sevgiliyiz” dediler. Benî Hâşim’den kardeşlerimiz ise: “Biz Resûlüllâh’ın âşîretindeniz ve sizin iştirâk ettiklerinizde iştirâk ettik; şahitlik ettiklerinize de şahitlikte bulunduk. Bu sebeple Resûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem’a daha lâıyk ve daha sevgili olanlar bizleriz” dediler. Ardından Resûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza gelip bize dönerek: “Bir şeyler mi söylüyorsunuz? buyurdu. Biz de konuştuklarımızı olduğu gibi aktardık. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz Ensar’a: “Doğru söylediniz. Bu söylediklerinize kim karşı çıkabilir ki? buyurdu. Muhacir kardeşlerimiz’in söylediklerini kendisine haber verdiğimizde: “Doğru söylediler. Onların bu söylediklerine kim karşı çıkabilir ki? buyurdu. Son olarak Benî Hâşim’in söylediklerini de haber edince onlar için de: “Doğru söylediler. Onların bu söylediklerine kim karşı çıkabilir ki? buyurdu. [24]

Daha sonra bize: “Aranızda bir hükümde bulunayım mı?” diye sordu. Biz de: “Anamız, babamız sana feda olsun evet ey Allâh’ın Resûlü” dedik. Ensar Resûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem’in: “Size gelince ey Ensar topluluğu kuşkusuz ben sizin kardeşinizim” sözünü işitince: “Allâhu Ekber! Kâben’in rabbine yemin olsun ki onu biz aldık” dediler. Muhacirler de Peygamber Efendimiz’in: “Siz Muhacir topluluğu ise muhakkak ki ben sizlerdenim” sözünü işittiklerinde: “Allâhu Ekber! Kâben’in rabbine yemin olsun ki onu biz aldık” dediler. Benî Hâşim’e ise: “Siz, ey Benî Hâşim bendensiniz ve benim yanımdasınız” buyurdu. Böylece hepimiz Resûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem’tan râzı ve son derece memnun bir halde bulunduğumuz yerden ayrıldık.

Sahâbe radiyallahü anhum’ün Peygamber Efendimiz’e Duyduğu Muhabbet

Sahâbe-i Kirâm’ın muhabbetine dâir rivâyetlerden biri de Enes b. Mâlik Efendimiz’in: “Resûlallah sallallahu aleyhi ve sellem’in Medîne’ye geldiği günden beri Medîne’deki her şeye ziyâ saçtı” sözüdür. Buharî’de Enes Efendimiz’den rivâyetle bir kimsenin Peygamber Efendimiz’e kıyâmet hakkında soru sorması üzerine Peygamber Efendimiz’in: “Peki ya sen kıyâmet için ne hazırladın?” sorusuna Adam: “Hiçbir şey. Fakat ben Allâh ve Râsûlü’nü seviyorum” cevabını vermesi üzerine Peygamber Efendimiz’in: “Sen sevdiklerinle beraber olacaksın” hadisi yer almaktadır. Rivâyetin devamında Enes Efendimiz: “Gönlümüz Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’nin: “Sen sevdiklerinle beraber olacaksın” sözünden daha çok hiçbir sözde ferahlık bulmadı.

Yine Enes Efendimiz: “Ben Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’yi, Ebû Bekr’i

ve Ömer'i seviyorum. Onların yaptığı amelleri yapamamış olsam bile onlara duyduğum muhabbet vesilesiyle onlarla beraber olmayı ümit ediyorum” demiştir. Başka bir rivâyette de hadisin sonu aynı olacak şekilde: “kişi sevdiğiyle beraberdir” buyurmuştur. Zikri geçen bu muhabbet hâli, Sahâbe-i Kirâm'ın tamamı için geçerlidir. Nitekim Ali b. Ebû Tâlib Efendimiz'in: [25] “Resûlullâh sallellâhü aleyhi ve sellem bize mallarımız, evlatlarımız, babalarımız, analarımız ve susuzluğu gideren soğuk sudan daha sevgiliydi” sözü de bu kabildendir. Ali Efendimiz'in “bize daha sevgiliydi” sözü sahâbe topluluğu anlamındadır. Zira Sahâbe-i Kirâm'dan biri, cemî' sığasıyla konuştuğu zaman bu durumdan sahâbenin tamamı anlaşılır. Nitekim Ali Efendimiz de burada Sahâbe-i Kirâm'ın tamamını kastetmektedir. [26]

IV. Sahâbe'nin Resûlullâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a Muhabbetlerinden Kaynaklanan Husûsî Vâkıalar

Ebû Bekri Sıddık Efendimiz'in Resûlullâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a Muhabbeti

Bezzâr Ali Efendimiz'den rivâyette bulunduğu hadisi -ki hadisin aslı Buhârî'de Abdullâh b. Amr'dan nakille mevcuttur- eserine alıp şöyle söylemiştir: Ali Efendimiz hutbe îrâd etti ve: “Ey insanlar! İnsanların en cesuru kimdir?” dedi. İnsanlar: “Sensin ey Mü'minlerin emîri” deyince, Ali Efendimiz: “Bana saldıran kim varsa ondan öcümü almışımdır. Fakat insanların en cesuru Ebû Bekr'dir. Zira biz Bedir günü Peygamber Efendimiz'e bir çardak yaptık ve dedik ki: “Müşriklerden birinin saldırmaması için kim Resûlullâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in yanında kalır? Vallâhi aramızda yalnız Ebû Bekr radiyallâhu anh kılıcını Râsûlullâh'ın sallellâhü aleyhi ve sellem mübarek başı üzerinde doğrultarak yaklaştı. Çünkü Resûlullâh'a sallellâhü aleyhi ve sellem saldıran Ebû Bekr'e radiyallâhu anh saldırmıştır. İşte bu yüzden Ebû Bekr radiyallâhu anh insanların en cesurudur.

Yine Ali Efendimiz şöyle söyledi: “Resûlullâh sallellâhü aleyhi ve sellem'i Kureyşliler kendisini azarlıyor bir haldeyken gördüm. Biri haşin bir ses tonuyla muhâlefet ediyor, diğeri de O sallellâhü aleyhi ve sellem'nu zorluyor ve şöyle diyorlardı: “İlahları tek bir ilah haline getiren sen misin?!” Vallâhi bizden sadece Ebû Bekr Resûlullâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a yaklaştı. Kureyşlilerden birini dövüyor, diğeri ile mücâdele ediyor, öbürünü de azarlıyor ve şöyle diyordu: “Yazıklar olsun size! Rabbim Allâh'dır diyen biriyle mi savaşıyorsunuz?! [27]” Sonra Ali Efendimiz üzerindeki bürdeyi açıp içine doğru sakalları ıslanincaya kadar ağladı ve şöyle söyledi: “Allâh aşkına söyleyin! Firavun ailesindeki mü'minler mi daha hayırlıdır yoksa o mu? Topluluk sükût etti. Bunun

üzerine Ali radiyallâhu anh: Vallâhi Ebû Bekr'in bir ânı bir arazi dolusu Firavun ailesinden daha hayırlıdır” dedikten sonra kendisini kastederek: “Bu, imanını saklayan bir adam”, Ebû Bekr Efendimiz'i kastederek de: “Bu ise imanını îlân eden bir adam” buyurdu.

Beyhakî Muhammed b. Sîrîn'den nakille eserinde şöyle rivâyette bulunmuştur: Ömer Efendimiz'in hilâfeti zamanında bazı kimseler sanki Ömer Efendimiz'i Ebû Bekr Efendimiz'den üstün tutar gibi cümleler sarf ettiler. Onların bu söyledikleri Ömer Efendimiz'e ulaştınca Ömer Efendimiz şöyle söyledi: “Vallâhi Ebû Bekr'in tek bir gecesi ve günü Ömer'in ailesinden daha hayırlıdır. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem gece vakti Sevr'e doğru yanında Ebû Bekr varken yola çıkmıştı. Ebû Bekr radiyallâhu anh yolda biraz Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in önünde biraz da arkasında yürümeye başladı. Ta ki bu durumu Resûlüllâh anlayınca: “Ey Ebû Bekr niçin biraz önümde biraz da arkamda yürüyorsun?” diye sordu. O radiyallâhu anh da: “Ey Allâh'ın Resûlü bizi aradıkları aklıma geliyor ve bu yüzden arkamda yürüyorum. Daha sonra gözetleyeceklerini düşününce bu sefer de önünde yürüyorum” dedi. Bunun üzerine Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem: “Ey Ebû Bekr! Şayet bir şey olsaydı bunun bana değil de sana olmasını isterdin” buyurdu. Ebû Bekr radiyallâhu anh: “Seni hak ile gönderene yemin olsun ki evet” dedi. Sevr'e vardıklarında Ebû Bekr radiyallâhu anh: “Ey Allâh'ın Resûlü Mağarayı senin için temizleyinceye kadar dur.” dedi ve mağaraya girip temizledi. Fakat daha sonra taşları temizlemediği hatırına geldi ve: “Taşlardan da temizleyinceye kadar dur ey Allâh'ın Resûlü” dedi. Mağara'ya girip temizledikten sonra: “Buyur gel ey Allâh'ın Resûlü” dedi ve Resûlüllâh da mağaraya gidip konakladı. Daha sonra Ömer Efendimiz sözlerini şöyle sonlandırdı: “Nefsim elinde olana yemin olsun ki işte o gece Ömer'in ailesinden daha hayırlıdır.”

Ebû Bekr Efendimiz İslâm'dan önce kavmi arasında kimsesizi giydirmesi, sılai rahîmde bulunması, zayıfları gözetmesi, misafiri ağırlaması, hak sahiplerine yardım etmesiyle biliniyordu. [28] Câhiliyede hiçbir günaha batmamıştı. Yufka yürekli, zayıflara da merhametliydi. Bütün bunlar Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in da vasıflarıydı. Bu yüzden Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a temâyülüne de şaşılmasa gerek. Ebû Bekr Efendimiz'in en büyük etkisi İslâm'a dâvette olmuştu. Tüccârdı ve insanlar arasında tanınmaktaydı. İnsanlara tebliğde bulunup onları Resûlüllâh'a dâvet ediyordu. Sa'd b. Ebû Vakkâs, Abdurrahman b. Avf, Osman b. Affan, Talha, Zübeyr, Saîd b. Zeyd ve birçok sahâbe onun eliyle müslüman olmuştu. Malını Resûlüllâh'ı sallellâhü aleyhi ve sellem razı edip dinine hizmet etmek için sarf ediyordu. Aralarında Bilâl b. Ebû Rebah, Âmir b. Führeyre, Ümmü Ubeyd, Zinnîre, en-Nehdiyye ve kızı, Benî Müemmil'den bir câriyeyi ve daha pek çok köleyi azâd etmişti. En

Nihayet insanlar arasında kölelere hürriyetlerini bahşeden vasfiyla nitelenir olmuştu. Aynı şekilde malını Resûlüllâh'a yardımında sarf etmekle yetinmemiş hicret yolculuğunda ise buna malının tamamı eşlik etmiştir. Daha sonra da ne zaman bir ihtiyaç hâsıl olsa malını infâk etmede hep en önde olmuştur. Kaç defa malının hepsini Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem için sarf etmiş, yanında da sadece Allâh ve Resûlünü bırakmıştır.

Bütün bunlar mahza Allâh rızası için yapılmıştı. Bu âyeti kerîmeler de onun hakkında nâzil olmuştur: “O en müttakî ise ondan (cehennemden) uzaklaştırılacaktır. O ki, malını Allâh yolunda verir, temizlenir. Ve onun yanında, hiç kimsenin mükâfat edilecek bir nimeti yoktur. O ancak yüce rabbinin rızasını aramak için verir. Ve elbette o rızaya erecektir.” Yine onun elinde müslüman olan Sa'd b. Ebî Vakkâs hakkında da Lokman sûresinin şu âyet-i kerîmesi nazil olmuştu: [29] “Bana yönelenlerin yoluna tâbi ol” Ebû Bekr Efendimiz Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a sahâbîlerinden en sevgilisiydi. Bu konuda Ömer Efendimiz de: “Ebû Bekr, bizim Efendimiz, en hayırlımız ve Resûlüllâh'ın en sevgilisidir.”

O radiyallâhu anh, insanların Resûlüllâh'ı sallellâhü aleyhi ve sellem en iyi bileniydi. Peygamber Efendimiz, Sahîh ve Meşhur bir hadiste yer alan ve hayâtının son demlerinde îrâd ettiği hutbesinde şöyle buyurmuştur: “Allâh'ın kendisini dünya süslerinden dilediğini vermekle, katındakilerini ihsânda bulunmak arasında muhayyer kıldığı kul, Allâh'ın katındakilerini tercih etti.” Hemen akabinde Ebû Bekr Efendimiz: “Analarımızı ve babalarımızı sana feda ettik Ey Allâh'ın Resûlü” diyordu. Sonra Ashâbı Kirâm: “Bizler de bu duruma hayret ettik.. Aslında muhayyer kılınan Peygamber Efendimiz'di. Ebû Bekr radiyallâhu anh ise aramızda O'nu sallellâhü aleyhi ve sellem en iyi bilenimizdi” buyurdular.

Peygamber Efendimiz, Ebû Bekr Efendimiz hakkında: “Biz'e, sohbetiyle ve malıyla insanlardan hiç kimse Ebû Kuhâfe kadar ikramda bulunmamıştır. Eğer ben rabbimden başkasını dost edinecek olsaydım mutlaka Ebû Bekr'i dost edindirdim” buyurmuştur. Hutbedeki bir başka hadiste ise: “Bize iyiliği dokunan herkese bunun karşılığını vermişizdir. Ancak Ebû Bekr müstesna! Onun bize o kadar çok iyiliği dokunmuştur ki mükâfatını kıyâmet günü Allâh verecektir. Bana hiç kimsenin malı Ebû Bekr'in malı gibi fayda vermedi” demiştir. Hutbesinin sonlarında da: “Ebû Bekr'in kapısı dışında mescide açılan bütün kapılar kapatılsın” buyurmuştur. Başka bir rivâyette de şu ziyâde bulunmaktadır: “Sadece Ebû Bekr'inki açık kalsın. Çünkü ben onun kapısının üzerinde bir nûr görüyorum.” [30] İşte sadece onun -doğrudan evden mescide açılan- küçük kapısının açık kalması hilâfetine işârettir. Nitekim öyle de oldu. İhtiyâcın hâsıl olması ve müslümanların işlerine bakmasından ötürü sadece onun kapısının

açık kalması emredildi. Keza Ebû Bekr Efendimiz'in hilâfetine işâret eden ve üzerinde Sahâbe-i Kirâm ve Ehl-i Beyt'in icmâ ettiği daha birçok rivâyet bulunmaktadır.

Ömer b. Hattâb Efendimiz'in Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a Muhabbeti

Cahiliye dönemindeki Ömer Müslümanlara karşı son derece şedid idi. Müslüman olması ise beraberinde İslâm'a büyük bir gâlibiyet getirdi. Ömer Efendimiz'in İslâm ile müşerref olması Peygamber Efendimizin kendisine yaptığı şu duanın kabul edilmesi vesilesiyedir: "Allâh'ım, İslâm'ı ensevdiğin iki Ömer'den (Amr b. Hişâm yani Ebû Cehil ve Ömer b. Hattâb) biriyle azîz kıl." Ömer Efendimiz müslüman olduktan sonra müslümanlar kendilerini güçlü hissettiler. Artık müslümanları hiç kimse korkutamaya cesaret edemediğinden Peygamber Efendimiz onları çıkarttı ve Beytullah'ı birlikte tavaf ettiler. Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem uğruna canını ve en kıymetlisini feda etmişti. Nitekim onun bu konuya dair Buharî'de yer alan hadisi daha önceden geçmişti.

Ömer Efendimiz'in Resûlüllâh'a sallellâhü aleyhi ve sellem duyduğu aşırı muhabbet vahye muvâfakât gösterecek dereceye varmıştı. Nitekim Abdullâh b. Amr'dan rivâyetle Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Allâh, hakkı Ömer'in lisanı ve kalbine yerleştirmiştir." İbni Ömer radiyallâhu anh: "Ömer'in, hakkında görüşünü beyân ettiği hangi emir varsa, insanlara Kur'an'dan onun söylediği şekilde bir âyet nâzil olurdu." Ömer Efendimiz'in Resûlüllâhsallellâhü aleyhi ve sellem'a duyduğu muhabbetine dair kendisinden sâbit bir rivâyette şöyle söylemektedir: "Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'den umre için izin istedim ve o da bana izin verdi. Ardından şöyle buyurdu: "Ey kardeşçâğızım duanda bizi de unutma." [31] Karşılığında dünyayı verseler dahi beni onun kadar mutlu etmeyecek bir söz: "Ey kardeşçâğızım"

Ömer b. Hattâb radiyallâhu anh'dan nakledilen başka bir sahîh hadiste Ömer Efendimiz: Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem hasırın üzerinde uzanmışken yanına girdim, oturdum ve gördüm ki üzerinde izarından başka bir şey yok. Hasırı yan tarafına iz yapmış bir vaziyette. Ayrıca hemen yanı başımda bir avuç dolusu kadar arpa, odanın bir köşesinde akasya yaprağı ve asılı bir hayvan derisi. Bütün bunlardan ötürü gözlerimden yaşlar aktı. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem: seni ağlatan şey nedir ey Hattâb'ın oğlu? buyurdu. Ömer Efendimiz: "Hasırı yan tarafında iz bırakmışken ben nasıl ağlamayayım ki. Kayser ve Kısra ırmaklar ve mahsüller içerisindeyken sen Allâh'ın Nebî'si ve mahlûkâtının en faziletlisi olduğun halde senin ise bütün malın mülkün burada gördüklerimden ibaret?!" Peygamber Efendimiz: "Ey Hattâb'ın oğlu, istemez misin âhret bizim dünya da onların olsun?!" başka bir rivâyette ise

“Onlar dünya hayatında güzel lezzetlerin kendilerine hemen verildiği bir topluluktur” buyurdu. Ömer Efendimiz ehl-i beyte duyduğu aşırı muhabbet Nebîsallellâhü aleyhi ve sellem’ye muhabbetinden kaynaklanır. Bu bütün sahâbenin de ahlâkıydı. Ehl-i Beyt’e bol bol vermesi, onları diğerlerinden önde tutması ve Hasan ve Hüseyin’i kendisine yakın tutması, Râsûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’a muhabbetinin tezâhürlerindedir.

Ömer Efendimiz en çok da Ali Efendimizi kendisine yakın tutardı. Önemli meselelerde Ali Efendimiz ile istişâre etmeden kesin karar vermezdi. Bu konuda Hakîm’in: “İçinde Ebû Hasen’in bulunmadığı bir meseleye hüküm vermek mi?” ve Ömer Efendimiz’in de: “Eğer Ali olmasaydı Ömer helâk olurdu” şeklindeki sözleri meşhurdur. Ali Efendimiz, Ömer Efendimiz’e fikrini son derece dikkatli ve ihlâsla açıklardı. Ömer Efendimiz Beytülmakdis’e sefere gittiğinde yerine Medîne’de hilâfetin bütün işlerine bakması için Ali Efendimizi bırakırdı. [32]

Tarihe dair tahrifât yapan, Ömer Efendimiz ve diğer Hulefa-yi Râşidîn Efendilerimiz’in hayatlarında tertemiz olmalarını zedelemeye ve değiştirmeye kalkışan kimselere sakın ha iltifât etmeyesin. Ve bilesin ki, Müslümanlar Ali Efendimiz’in hilâfetinin sonuna kadar tek bir cemaat halindeydiler. Müslümanların hiçbirinin zihninde hilâfetin vaziyetine veya hilâfete kimin daha lâyık olduğu meselesine dâir herhangi bir karışıklık da söz konusu değildi.

Ali Efendimiz ve Ömer Efendimiz arasındaki uhuvvet ve muhabbet söz konusu olunca Ali Efendimiz’in Ömer Efendimiz’i, Fâtıma radiyallâhu anh anemizden olan kendi kızı Ümmü Gülsüm radiyallâhu anh ile evlendirmesini ve Ali Efendimiz’in çocuklarına Ömer, Ebû Bekr ve Osman isimlerini koymasını hatırlayalım. Zira insan çocuklarına yalnızca sevdiklerinin ve kendisi gibi olmayı arzu ettiklerinin isimlerini verir. Aişe radiyallâhu anh validemizden sâbit bir rivâyette Peygamber Efendimiz şöyle buyurmaktadır: “Ümmetlerin içinde muhaddesûn (başka bir rivâyette de ilhâma mazhar) denilen kimseler bulunabilir. Eğer benim ümmetimde de ilhâma mazhar biri varsa o Ömer b. Hattâb’tır.” Sahâbe-i Kirâm’ın tamamından çokça rivâyet edilen bir hadiste Peygamber Efendimiz şöyle buyurmaktadır: “Cennet’te altından bir saray gördüm ve kime ait olduğunu sordum. Bana Ömer b. Hattâb’ındır denildi” Allâh ondan râzı olsun ve onu râzı etsin.

Osman b. Affân Efendimiz’in Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’e muhabbeti

Osman b. Affân radiyallâhu anh Efendimiz İslâm’a ilk girenlerdendir. Önemli bir mevkîye sahip olmakla birlikte Allâh yolunda ağır bir işkenceye tahammül etmekteydi. Bütün bunların yanında onun Nebî sallellâhü aleyhi ve

sellem'ye, Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'nin de ona duyduğu muhabbet her geçen gün artıyordu. Ebû Leheb'in iki oğlu babalarının emriyle Resûlüllâh'a sallellâhü aleyhi ve sellem sıkıntı vermek için Peygamber Efendimiz'in iki kızı Rukiyye ve Ümmü Gülsüm'ü bırakınca [33] Osman Efendimiz hemen Rukiyye'yi istedi. Peygamber Efendimiz de Osman Efendimiz'i kızıyla evlendirdi. Rukiyye radiyallâhu anha Osman Efendimiz ile evliliğinden dolayı Allâh'a hamd ediyordu.

Osman Efendimiz müşriklerin ezâsına katlandı ve hanımı ile Habeşistan'a hicret edenlerle birlikte hicrette bulundu. Ardından Rukiyye radiyallâhu anha vefât etti. Hicretin üçüncü senesinde Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem ile Osman Efendimiz arasındaki muhabbet Peygamber Efendimiz'in kızı Ümmü Gülsüm'ü onunla evlendirecek dereceye kadar ulaştı. Öyle ki Nebî sallellâhü aleyhi ait bir hadisinde: “Ey Osman, Cibrîl bana Allâh Teâlâ'nın seni Ümmü Gülsüm ile tıpkı Rukiyye'nin mehri ve onun dostluğu gibi bir dostlukla nikâh-ladığını haber veriyor” buyurmuştur.

Eğer Râsûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in Osman Efendimiz'e, Osman Efendimiz de Resûlüllâh Efendimize muhabbeti had safhada olmasaydı Peygamber Efendimiz iki kızını da onunla nikâhlamazdı. Bu, kabul etmede Osman Efendimiz'e son derece güvendiğine delâlet eder. Ve kuşkusuz gerçekleşen durum Osman Efendimiz için o kadar büyük bir meziyettir ki, ümmetler arasında onun dışında bir nebînin iki kızıyla nikâhlanan başka biri daha bilinmemektedir. Osman Efendimiz hayâ sâhibi ve cömertti. Hatta melekler dahi ondan hayâ ederdi. Hadiste de sâbit olduğu üzere Allâh ve Resûlü'nü râzı etmek uğruna hiçbir varlığını biriktirmedi. Tebük gazvesi için hazırlanan orduyu tehi-zatlandırmasıyla meşhurdur. İnsanların dayandıkları o zorlu vakitte Osman Efendimiz orduyu, devenin ipi yahut yularına varıncaya kadar hiçbir ihtiyacın kalmayacağı bir şekilde tehi-zatlandırdı.

Osman Efendimiz, zorlu orduya dokuz yüz kırk deve, altmış da at takdim edecek şekilde yardımını bine tamamlamıştır. Başka bir rivâyette de: “Allâh yolunda semeri ve keçesiyle üç yüz katır” şeklinde geçmektedir. Bu rivâyet en baştaki yardımı olabilir. Daha sonra yardımını bir önceki rivâyette yer alan sayıya tamamlamıştır. [34]

Peygamber Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem: “Bugünden sonra Osman'ın yapacakları ona zarar vermez” sözünü defâlarca tekrarladı. Yine Osman Efendimiz bin altundan müteşekkil bir bağış da Resûlüllâh'ın sallellâhü aleyhi ve sellem kucağına boşalttı (Bir dînâr, beş gram altına tekabül eder). O halde Resûlüllâh'ın sallellâhü aleyhi ve sellem Osman Efendimiz hakkında söylediğine şaşılmasa gerek. Karşılıksız sarf edilen bu malın kıymetini anlayan için sana şöyle anlatayım: Bir katır, kurbanlık on koyuna ve bir dînâr da en az

bir veya iki kurbanlık hayvana muâdildir. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in bu kavli, seni Osman Efendimiz'in ve vâlilerinin aleyhine söylemlerde bulunup bu konu hakkında hiçbir ilmi olmayan kimsenin iddiâsından vazgeçirmelidir. Osman Efendimiz'in hilâfetinde vâli diye atadıkları ancak daha önceden Peygamber Efendimiz veya Ebû Bekr Efendimiz yahut da Ömer Efendimiz'in zamanında vâli olarak atanan kimselerdir.

Osman Efendimiz'in Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'nin katındaki konunun yüksekliği onu Hudeybiye yılında kendisini temsilen Kureyş'e göndercek seviyeye ulaşmıştı. Osman Efendimiz gelmekte gecikince müslümanlar kendisini Kureyşlilerin öldürdüğünü düşündüler. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz müslümanları, müşriklerin Osman Efendimiz'i şehit etmesinden ötürü kanının intikâmını almak için Rıdvan Bey'atine dâvet etti. Sahâbe-i Kirâm ağacın altında Peygamber Efendimiz'e Rıdvan Biatında bulundular. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem iki şerefli elinden birini tuttu ve: "Bu Osman'ın yerine" buyurdu. Sahâbe de Peygamber Efendimiz'in diğer elini tutup biat ettiler. Peygamber Efendimiz'in iki şerîf elinden birini tutması Osman Efendimiz'in fazîletini gösterir. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in kendi eli Osman Efendimiz için, sahâbenin radiyallâhu anhum elinden daha hayırlıdır.

Osman Efendimiz'in hayatı muazzam amellerle doludur. Habeşistan'dan Medine'ye döndüğü günden beri Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'den ayrılmayıp mümkün mertebede kendisine düşeni lâykıyla îfâ etmiştir. Sonra Osman Efendimiz'in hilâfeti de büyük fetihlerle doludur. Hâricîler'in, Osman Efendimiz'i evinde muhasara altına aldıklarında kendisiyle tartışmaya girmeleri ve aralarında geçen diyalog sana onun radiyallâhu anh fazîletini ve Resûlüllâh Efendimiz'e duyduğu aşırı muhabbeti gösteren durumlardan biridir. [35] Muhaddisler'in isnadlarında ve dakik şartlarında sâbit olduğu üzere meşhur, sika, muhadram ve tabiünden Sumâme b. Hazn el-Kuşeyrî rahimehullâh şöyle rivâyet etmiştir: Osman Efendimiz yukarıdan baktığında ben evde şahittim ve şöyle söylüyordu: "Bana karşı kıskırttığınız iki arkadaşınızı getirin." Sümame sözlerini şöyle sürdürdü: Sonra o ikisi sanki develer veya eşekler gibi getirildiler!

Osman Efendimiz tepeden bakıp şöyle söyledi: "Allâh ve İslâm aşkına söyleyin, biliyor nusunuz Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem Medine'ye geldiğinde Rûme kuyusundan başka Medine'de içilebilen tatlı bir su yoktu. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem: "Kim cennette kendisine bundan daha hayırlısının bulunduğu Rûme kuyusunu satın alır da kendi kovasını müslümanların kovalarıyla bir tutar? buyurmuştu ve ben de sırf kendi malımla satın almıştım? Sizlerse bugün o sudan içmemi hatta denizin suyunu içmemden bile beni men'

ediyorsunuz. Onlar da: “evet, doğru” dediler.

Osman Efendimiz: “Allâh ve İslâm aşkına söyleyin, biliyor musunuz Mescit ehline dar gelmişti de Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem: “Kim cenette kendisine ondan daha hayırlısının bulunduğu falanca ailenin arsasını alır ve mescide ilâve eder? buyurmuştu. Bunun üzerine ben de sırf kendi malımdan o arâziyi satın almıştım. Siz ise bugün beni o mescitte iki rekât namaz kılma-mamdan menediyorsunuz!” Onlar da: “evet, doğru” dediler. Yine Osman Efendimiz: “Allâh ve İslâm aşkına söyleyin, zorluk ordusunu kendi malımla teçhizatlandırdığımı biliyor musunuz? Onlar: “evet, doğru” dediler.

Sonra Osman Efendimiz: “Allâh ve İslâm aşkına söyleyin, Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem Mekke’nin etrafındaki dağların üzerindeydi ve beraberinde de Ebû Bekr, Ömer ve ben vardım. Dağ o kadar hareket etti ki üzerindeki taşlar eteklerine yuvarlandı. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem da dağı ayağıyla dürttü ve: “Sakin ol, zira senin üzerinde bir siddîk ve iki şehîd var” demişti? Onlar: “evet, doğru” dediler. Osman Efendimiz: “Allâhu Ekber, Kabe’nin rabbine yemin olsun ki üç kez benim şehit olduğuma şâhitlikte bulundular” buyurdu. [36]

Bütün bu zikredilenlerin birçoğu sahîh hadiste sâbit rivâyetler olmakla birlikte diğer birçoğu da fazîletleri ve menkıbelerinde anlatılmaktadır. Sahâbenin büyük bir çoğunluğundan Nebîsallellâhü aleyhi ve sellem’nin, Osman Efendimiz’in haklı olduğunu ve mazlum olarak şehit edileceğini haber verdiği, senedleri sıhâh ve hısân dercesindeki hadisler sâbit olmuştur. Bu hadislerden biri de Abdullâh b. Amr radiyallâhu anhuma şöyle söylediği rivâyetidir: “Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem bir fitneden bahsetti ve ardından oradan biri geçti. Resûlüllâh da sallellâhü aleyhi ve sellem: “Yüzü örtülü olan bu kişi o gün mazlum olarak şehit edilecek” buyurdu. Ben de o kişiye baktığımda onun Osman b. Affân olduğunu gördüm.

Osman Efendimiz’in sahâbeyi, kendisini himâye etmeyi isteyen ve kölesini onu savunmak için savaşmaktan menetmesi hayâsından ve insanlara düşkünlüğündendir. Nitekim O radiyallâhu anh: “Benim için küçük bir bardak dolusu kan bile akıtmayın” diyor ve onların döneceğine dair yemin ediyordu. Kölesine de: “Silâhını atan kimse hürdür” diyordu. Osman Efendimiz’in evinde yedi yüz kişiden oluşan büyük bir topluluk vardı. Eğer Osman Efendimiz onları kendi adına savaşmaları için çağırıyorsa dışarı çıkıncaya kadar karşı tarafla vuruşurlardı.

Osman Efendimiz kendisinin şehit edileceği hakkında konuşup şöyle buyurmuştur: “Bu topluluk beni şehit edecek.” Sonra sözlerini şu şekilde sürdürdü: “Rüyamda Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’yi gördüm. Beraberinde Ebû

Bekr ve Ömer de bulunuyordu. Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem bana: “Ey Osman bizim yanımızda orucunu aç” buyurdu. Bu yüzden Osman Efendimiz rüyayı gördüğü günün sabahında oruç tuttu ve o günde de şehit edildi. Allâh Teâlâ ondan razı olsun ve onu razı etsin, Kur’ân’a ve İslâm’a hizmetlerinin mükâfâtını bol bol versin ve makamını yüceltsin.

Ali b. Ebû Talib Efendimiz’in Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’e Muhabbeti

O radiyallâhu anh, Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’in amcasının oğlu ve evlatlığıdır. Bî’setten yaklaşık beş sene önce doğmuştur. [37] On sene önce doğmuştur da denilmiştir. Mekke ehli mâlî darlık içerisindeydi ve Ebû Talib’in evladüyali çoktu. Bu yüzden Peygamber Efendimiz ve amcası Abbâs radiyallâhu anh Ebû Tâlib’in yükünü hafifletme konusunda anlaşılabilir. Böylece her biri Ebû Tâlib’in çocuklarından birini kendi ailesine dâhil etti. Peygamber Efendimiz Ali Efendimiz’i, Abbâs Efendimiz de Ca’fer b. Ebû Tâlib Efendimiz’i aile fertleri arasına dâhil ettiler.

Peygamber Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem’e bî’set verildiğinde Hatice validemiz radiyallâhu anha ile namaz kıyıyorken yanlarına Ali Efendimiz girdi ve ikisine bu dinin ne olduğunu sordu. Peygamber Efendimiz, Allâh Teâlâ’nın kendisine gönderdiği dîni ona anlattı ve onu İslâm’a dâvet etti. Bunun üzerine Ali Efendimiz gitti ve ikinci gün gelerek Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’in yanında müslüman oldu. Ayrıca Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem ile evde ve dağ patikalarında namaz kılmaya başladı. Bundan böyle Ali Efendimiz insanları Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’e ulaştırıran mürşitti.

Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem hicret ettiğiğinde müşrikleri oyuna getirmek için Ali Efendimiz’e kendi yerine uyuması vazifesini tevdi etmişti. Ali Efendimiz vazifesini yerine getirdi ve tehlikeye de aldırış etmedi. Daha sonra da Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’in yanında bulunan emanetleri de sahiplerine teslim etti. Ali Efendimiz’in bu davranışı, Ebû Bekr Efendimiz’in Resûlüllâh’a sallellâhü aleyhi ve sellem yârenlikte bulunduğu, büyük tehlikelere katlandığı ve büyük korkulara karşı koyduğu davranışlarının mütemmimidir. Birkaç siyer ehlinin tercihinin göre hicretten sonra Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem Ali Efendimiz ile Sehl b. Huneyf Efendimiz’i birbirlerine kardeş kılmıştı. Fakat Tirmizî hasen kabul ettiği rivâyetinde Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem Ali Efendimiz’i kendisine kardeş kabul etmiştir. Sonra Ali Efendimiz Medine’de de Peygamber Efendimiz’in sevdiği şeylerde var gücünü sarf ederdi. Nitekim Ali Efendimiz Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’in ihtiyaç içerisinde olduğunu öğrenince bir Yahudi arazisine gidip onların ekinlerini sulamaları için yedi kova su çıkar-

ması karşılığında Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'ye on yedi adet hurma toplaması ve Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'nin de: "Seni bunu yapmaya sevk eden şey Allâh ve Resûlü'ne duyduğun muhabbetin miydi? sorusuna: "Evet ey Allâh'ın Nebîsi" demesi bu kabildendir. [38]

Hicretin ikinci senesinde Ali Efendimiz, Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'nin kızı Fatıma radiyallâhu anha ile evlendi. O radiyallâhu anh'nun Resûlullâh'ın sallellâhü aleyhi ve sellem katında muhabbet makamı bulunmaktaydı. Nitekim Hayber gazvesinde kalelerden biri Müslümanlara karşı isyân etmişti. Resûlullâh sallellâhü aleyhi ve sellem de: "Yarın sancağı Allâh ve Resûlü'nü seven, Allâh ve Resûlü'nün de kendisini sevdiği bir kimseye vereceğim." buyurdu. Sahâbe'nin büyükleri bunu sabırsızlıkla beklemekteydi ve her biri bu faziletin sahibi olmayı ümit ediyordu. Fakat Peygamber Efendimiz Ali Efendimizi çağırды. Fakat o sırada Ali Efendimiz gözlerinin iltihaplanmasından ötürü rahatsızdı. Ali Efendimiz geldi ve Resûlullâh sallellâhü aleyhi ve sellem gözlerine tükürüp ona dua etti. Bunun üzerine Ali Efendimiz'in gözleri, sanki kendisinde hiçbir rahatsızlık meydana gelmemiş gibi şifâ buldu. O radiyallâhu anh sıhhat bulunca Peygamber Efendimiz sancağı ona verdi ve Allâh fethi onun eliyle nasîb etti. Ali Efendimiz'in Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'ye muhabbeti, Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'nin de Ali Efendimiz'e muhabbeti hususunda sâbit olan hadisler, mevzû olanların yanı sıra zayıflara da ihtiyaç hissettirmeyecek derecede çoktur. Ali radiyallâhu anh kendisinden önceki halifelere de oldukça muhabbet duymaktaydı. Nitekim Osman Efendimiz'in evinin müdafaa edildiği gün Ali Efendimiz, evlatları Hasan ve Hüseyin Efendilerimize müdafaa da bulunmalarını kendilerine emretmişti. İnsanların O'nu kendisinden öncekilerden daha üstün tutmalarını reddederdi. Keza ondan bu konuya dair rivâyet edilen hadislerin sayısı çok fazladır. Bunlardan biri de Alkame en-Nehai'nin söylediği şu rivâyettir: "Ali radiyallâhu anh bize bir hutbe îrâd etti. Allâh'a hamd u sena getirdikten sonra şöyle söyledi: "Bana, insanların benim Ebû Bekr ve Ömer'den üstün olduğumu söyledikleri haberi ulaştı. Eğer ben bu konuda tekaddüm etseydim kendimi cezalandırırdım. Fakat tekaddümden evvel cezayı kerih görüyorum. Her kim benim bu mevkimden sonra bu konuda bir şey söylerse o kimse iftira da bulunmuştur ve onun hakkında iftira da bulunan kimsenin hükmü uygulanacaktır. Resûlullâh sallellâhü aleyhi ve sellem'tan sonra insanların en hayırlısı Ebû Bekr sonra Ömer'dir radiyallâhu anhuma. Ardından bizler onlardan sonra Allâh'ın hakkında dilediği gibi hükümde bulunacağı bazı yeni vakıâlar ihdâs ettik.

Zeyd b. Vehb'den rivâyetle Süveyd b. Gafele, emîrliği zamanında Ali'nin radiyallâhu anh yanına girdi ve şöyle söyledi [39]: "Ey mü'minlerin emîri, ben bir gurubun yanından geçtim ve onlar Ebû Bekr ve Ömer'i lâyık olmayacakları

bir halde zikrediyorlardı. Ali Efendimiz kalkıp minbere çıktı ve şöyle hitâb etti: “Tohumu yaran ve rüzgârı yaratana yemin olsun ki o ikisini ancak fâzıl mü’min sever ve ancak bedbaht ve mürted kimse o ikisinden buğuz eder. O ikisine muhabbet, yakınlık; buğuz ise sapmadır. Bazı insanlara ne oluyor da Resûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem’in iki kardeşi, iki veziri, iki dostu, Kureyş’in iki efendisi ve Müslümanların iki babası hakkında bu şekilde konuşuyorlar?! Ben onları kötü bir şekilde zikreden kimselerden beriyim. Kötü bir şekilde bahseden kimse ise cezayı haketmiştir.”

Sa’d b. Ebû Vakkâs şöyle rivâyette bulunmuştur: “Resûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem’in Ali’ye şöyle söylediğini işittim- gazvelerinden birinde onu ardında bırakmıştı. Ali kendisine: “Ey Allâh’ın Resûlü, beni kadınlar ve çocukların yanında, ardında mı bırakıyorsun? - Resûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem: “Bana göre sen, Musa’ya göre Harûn menzilesinde olmaya razı değil misin? Ne var ki benden sonra nübüvvet yoktur.” Ali Efendimiz şu rivâyeti zikretmiştir: Resûlüllâh bana şöyle vaatte bulunmuştur: “Ey Ali seni ancak mü’min sever ve ancak münâfık senden buğuz eder.”

İşte Ali Efendimiz ve Ehl-i Beyt’e muhabbet duymak, namazlarda, zikir meclislerinde ve uzlette onlara dua etmek Ehl-i sünnetin üzerinde durduğu hususlardır. Müslümanlar Ehl-i Beyt’e ve Ashâb-ı Kirâm’ın tamamına salât ve selâm getirmekle bereket talep ederler.

V. Sahâbe’nin Resûlüllâhsallallahu aleyhi ve sellem’e Muhabbetlerinden Kaynaklanan Vakâalar

Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh

Asıl adı Halîd b. Zeyd en-Neccârî’dir. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’nin dayıları tarafından akrabâsı ve Benî Neccâr kabilesindedir. Allâh Teâlâ kendisine, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Medine’de ilk konakladığı vakit ziyafette bulunma şerefini ihsân etmiştir. [40] Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh son derece edepli, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’ye oldukça muhabbetli ve bir o kadar da cömert ve ihsân sahibi biriydi. Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz’in, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’ye karşı ahlâk ı hamîdelerinden bazıları şunlardır: Peygamber Efendimiz bineğinden iner inmez, Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz’in, evinin aşağı katında konaklamıştı. Hal böyle olunca Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz’e de üst katta bulunmak düşmüştü. Fakat Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz, bu durumdan oldukça içerleniyordu. Üst kata Peygamber Efendimiz’in yerleşmesi hususunda da oldukça ısrarda bulunmuş fakat Resûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem, aşağı katın hem kendisi hem de ziyaretine gelen pek çok kişi için daha rahat olacağını ifâde etmişti.

Aynı şekilde Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz, Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem yemeyinceye kadar yemek yemezdi. Öyle ki yemeği hazırlar ve Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'ye gönderirdi. Tabak geldiğindeyse Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'nin parmak izlerinin bulunduğu yere bakar ve onun yediği yerden yerd. Bir keresinde Ebû Eyyûb radiyallâhu anh'un evinde içi su dolu bir testi kırıldı da Ebû Eyyûb ve hanımı radiyallâhu anhuma suyun akıp Peygamber Efendimiz'e zarar vermesinden o kadar çok korktukları ki hemen yünden örülmüş bir kumaşı dökülen suyun üzerine örtüp suyu kuruttular.

Sevâd b. Ğaziyye'nin, Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'in karnını öpmesi

Peygamber Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem Bedir günü ashâbın saflarını düzeltiyordu. Elinde de kendisiyle safları doğrulttuğu bir ok bulunuyordu. Sevâd b. Ğaziyye'nin radiyallâhu anh yanına uğradı ve okla karnına vurup: "Doğrul Ey Sevâd" buyurdu. Sevâd radiyallâhu anh da: "Ey Allâh'ın Resûlü seni hak ve adâlet ile gönderene yemin ederim ki canımı yaktın." Peygamber Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem: "O halde bana kısas yap" dedi ve karnını açıp: "Haydi uygula" buyurdu. Sevâd Efendimiz, Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a sarılıp karnını öptü. Peygamber Efendimiz sallellâhü aleyhi ve sellem: "Ey Sevâd seni bunu yapmaya sevk eden şey nedir?" Sevâd radiyallâhu anh: "Gördüğün şey meydana geldi. Zira seninle olan son vakitte tenimin tennine dokunmasını murâd ettim." Bunun üzerine Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem ona dua etti.

Bu durumun benzerleri Sevâd radiyallâhu anh'ın dışında diğerleri tarafından da tekrar etmiş, Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in karnını veya vücudunun bir kenarını öpmenin yolunu aramışlardır. [41] Aynı şekilde vücudunun bir bölümüyle veya dokundukları kısımla yahut da abdest suyu ve benzeri artıkle teberüklenmenin bin bir türlü yolunu arıyorlardı.

Ümmü Umâre radiyallâhu anha'nin, Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem Uğruna Canını Fedâ Etme'ye Çaba Harcaması

Müslümanların şehit edildiği Uhud gününde Ümmü Umâre Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a yönelerek şöyle söyledi: "Bizatihi savaşa katılıyor ve onu kılıcımla müdafaa ediyorum. Yaralanıncaya kadar da okumu yaydan atmayı sürdüreceğim."

Sa'd b. er-Rebî'in kızı Ümmü Sa'd şöyle bir rivâyette bulundu: "Ümmü Umâre'nin omuzunun ortasında derin bir yara gördüm ve ona seni kim böyle yaraladı diye sordum. O radiyallâhu anha da: "Allâh onu küçülsün. İbni Kamie" dedi ve sonra şöyle devam etti: İnsanlar Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a sırtlarını dönüp gittiklerinde İbni Kamie dönüp şöyle söyledi: "Bana Muhammed'i gösterin. Şayet o kurtulursa ben kurtulamam." Ben, Mus'ab b.

Umeyr ve Resûlüllâh'ın yanında bulunan insanlar onun önünü kestik. İşte İbn Kamie o zaman bana vurdu ve ben de bu şekilde yaralandım. Ardından ben de ona birkaç kez vurdum. Fakat Allâh'ın düşmanının üzerinde iki zırh vardı.

Ümmü Umâre radiyallâhu anha'nin yaptığı bu davranışın benzerini başkaları da yapmıştır. Onlardan biri de Katâde b. Nu'mân'dır ve kendisi şu şekilde rivâyette bulunmuştur: “Ben Uhud günü yüzümle Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in yüzünü koruyordum. Ebû Dücâne Simâk b. Haraşe radiyallâhu anh da sırtıyla Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in sırtını koruyordu. O kadar ki sırtı artık oklarla dolmuştu. Keza Ebû Talha ve Resûlüllâh'ın sallellâhü aleyhi ve sellem yanında bulunanlar kendi canlarını Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a kalkan yapmışlardı. Ta ki Müşrikler savaşı durdurmaya mecbur kalıncaya kadar.”

Büyük Bir Musîbet Esnasında Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem ile Teselli Bulmak

Siyer ehlinin isnatlarına göre Dînâriyyeli meşhur bir kadının başına gelenler bu kabildendir: [42] “Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem Beni Dînârdan bir kadının yanına uğradı. Kadının eşi, kardeşi ve babası Uhud'da Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in yanında şehit edilmişlerdi. İnsanlar kadının ölümlerine feryât figânda bulununca kadın onlara: “Resûlüllâh ne yapıyor, ona bir şey olmadı değil mi? diyordu. Onlar da: “Allâh'a hamd olsun arzu ettiğin şekilde İyi...” Kadın: “O'nu bana söyleyin ki gidip göreyim” dedi ve Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem kendisine gösterildi. Kadın Resûlüllâh'ı görünce: “Senden sonraki her musibet önemsizdir” dedi. Hâsılı, Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in iyi olduğunu gördükten sonra o büyük musîbeti kendisine hafif gelmişti.

Sahâbe-i Kirâm'ın kendi Canlarından Vazgeçip Resûlüllâh Efendimiz ile Teselli Bulmaları

Sa'd b. Rebî' Ensarın liderlerindendi. Uhud günü aldığı yaralar durumunu ağırlaştırmıştı ve son nefesini vermek üzereydi. Kimi mızrak, kimi kılıç ve kimi de bir ok vuruşu olacak şekilde vücudunda toplam yetmiş darbe bulunuyordu. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem elçisini Sa'd b. Rebî'ye selamını iletmesi ve nasıl olduğunu sorması üzerine göndermişti. Sa'd b. Rebî radiyallâhu anh elçiye: “Selâm Resûlüllâh'ın ve senin üzerine olsun. Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a de ki: Cennet'in kokusunu alıyorum. Kavmim Ensar'a da şunu söyle: Allâh katında gözlerinizi dünya sevgisi ve zevkleri bürümüş olduğu halde Resûlüllâh'a samîmi davranmanız bahaneniz olamaz” dedikten sonra canını teslim etti.

Buna benzer bir olay da Enes b. Mâlik Efendimiz'in amcası Enes b. Nadr'ın

kendisini ziyarette bulunan kimseye: “Kavmim Ensar’a söyle: Allâh katında göz kapaklarınızı dünya sevgisi ve zevkleri bürümüş olduğu halde Resûlüllâh’a samîmi davranmanız bahaneniz olamaz.” Sahâbe-i Kirâm’dan buna benzer daha birçok rivâyet bulunmaktadır. Amr b. Âs radiyallâhu anh şöyle söylüyordu: “Bana hiç kimse Resûlüllâh’tan daha sevgili değil [43] ve hiç kimse gözlerimde ondan daha yüce de değil. Ona duyduğum hürmetten gözlerim ona doyana kadar bakamadım. Hatta onu bize vasfet denilse onu vasfetmeye güç yetiremem.

Sümâme b. Usâl Yemâme’nin liderlerinden ve İslâm’a karşı savaşmıştı. Kalbiyle Müslüman olunca Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’ye gelip şöyle söyledi: “Ben şehadet ederim ki Allâh’tan başka ilah yoktur ve yine şehadet ederim ki Muhammed Allâh’ın kulu ve Resûlüdür. Ey Muhammed, vallâhi yeryüzünde bana senin yüzünden daha çok buğuz ettiğim bir yüz yokken şimdi bana senin yüzün bütün yüzlerden daha sevgili. Vallâhi ben senin dininden nefret ettiğim kadar hiçbir dinden nefret etmezdim. Fakat şu an senin dinin bana bütün dinlerden daha sevgili. Vallâhi senin yurdundan tiksindiğim kadar hiçbir yurttan tiksিনmezdim. Fakat şimdi bana senin yurdun bana bütün yurtlardan daha sevgili.” Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’nin, Sahâbe-i Kirâm’ın gözünde tütmesi Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’ye duydukları muhabbetlerindedir. Bilal Efendimiz’in muhtasar haldeki şu kavli daha önce geçmişti: “Ne mutlu bana, yarın sevgililerim Muhammed ve ashâbıyla buluşacağım.”

İşte Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’in kölesi Sevbân radiyallâhu anh Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’ye gelerek şöyle söylemişti: “Ey Allâh’ın Resûlü sen bana ehlinden ve malımdan daha sevgilisin. Seni hatırlıyorum ve daha fazla sabredemiyor gelip seni görüyorum. Fakat daha sonra benim öleceğim, senin de âhirete irtihâl edeceğin aklıma geliyor. Ve biliyorum ki sen cennete girdiğinde Nebîlerin yanında olacaksın ben ise cennete girersem seni göremeyeceğim?!” Bunun üzerine Allâh Teâlâ şu âyeti indirdi: “Kim Allâh’a ve Resûlü’ne itaat ederse işte onlar kendilerine nimet verilen nebîler, siddîklar, şehitler ve salihlerle beraberdirler. İşte onlar ne güzel arkadaşlardır.” Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem da kölesi Sevbân’ı radiyallâhu anh çağırıldı ve ona âyet-i kerîme’yi okudu. [44]

Bu gibi misaller sayılamayacak kadar çoktur. Zira Sahâbe-i Kirâmın tamamının hayatını, Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’ye duydukları muhabbet imâr etmiştir. Sahâbe-i Kirâm’ın hayatı boyunca yaşadığı bu olaylar, canla ve nefisle cihadda bulunmaları, Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’in emirlerine her ne kadar iştiyakta birbirlerinden farklı olsalar da itâat etmeleri ve Peygamber Efendimiz’i arzulamalarıyla doludur. Resûlüllâh’ın sallellâhü aleyhi ve sellem

şerefli hayatından sonra da sayıları az olmasına rağmen cihâda devam etmişlerdir.

Sahâbe-i Güzîn'in, davranışlarına sirâyet eden Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'a duydukları muhabbetleri, Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in ahlâk ı hamîdesi, ikramı ve ihsânı ile ümmeti muhabbetle doldurmuşlardır. Hatta onların radiyallâhu anhum hayâtları kalplerin hayat bulmasına vesiledir. Sahâbe-i Kirâm'ın, ülkelerini fetheden âlim ve yöneticilerden müteşekkil bütün insanların en faziletlisi olmaları şaşılacak bir durum değildir. Zira onlar radiyallâhu anhum en hayırlı nesildirler. Tabiûn ve tâbiûndan sonrakiler Sahâbe-i Kirâm'a iktida edip onlardan radiyallâhu anhum kavli ve rivâyete dayalı talimden evvel ahlâkî ve amelî boyutta mekârim i ahlâkî ve faziletleri öğrenmişlerdir.

Tamamına burada yer vermek uzun bir bahsi gerektirdiğinden Sahâbe-i Kirâm'ın tamamının hayatını ve bu konuda en çok eser telif edilen Sahâbe Tarihini sonra İslâm tarihinin hepsini tetkik etmek gerekir. Senin için Sahâbe-i Kirâm'ın, Habîb Resûl sallellâhü aleyhi ve sellem'e muhabbetlerinden birkaç misâl serdettik. Onlara radiyallâhu anhum iktidâ edesin. Zira onlar radiyallâhu anhum Peygamber Efendimiz ile dünya arasındaki vâsıtalarıdır.

VI. Birkaç Önemli Delil

Hitâmdan önce Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'ye muhabbeti gösteren delillerden bahsetmeyi murâd ettik. Bu delillerden üç tanesini de tercihe şâyân bulduk:

(1) Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in Ehl-i Beytine Muhabbet: Bu muhabbet Allâh Teâlâ'nın: "Ey ehli beyt Allâh sizden kiri, pası götürmek ve sizi tertemiz kılmak istiyor" âyeti kerîmesi dolayısıyla Resûlüllâh Efendimiz'in hanımları olan Mü'minlerin annelerini, zürriyetini ve diğer akrabalarını ihtivâ etmektedir. [45] Zikredilen âyet-i kerîmenin öncesi ve sonrasındaki hitâb Mü'minlerin annelerine olduğundan bu âyet-i kerimeye onların radiyallâhu anhunne da girmesi kaçınılmazdır.

Her müslümanın bahusûs Ehl-i sünnet ve'l cemaatin bu konuda vârid olan delillerden ötürü ehli beyte muhabbet duyması tabiî bir durumdur. Çünkü ehli beyte muhabbet Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem'ye muhabbetin levâzımındandır. Nitekim bu hususta Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Allâh'ı nimmetleriyle sizi doyurduğu için, beni Allâh'ı sevdiğiniz için, ehli beytimi de beni sevdiğiniz için sevin."

(2) Sahâbe-i Kirâm'a Muhabbet: Onlar radiyallâhu anhum, Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem'in yardımcıları, O sallellâhü aleyhi ve sellem'ndan tebliğde bulunan ve dünyaya intişâr eden elçileridir. Tıpkı Allâh Teâlâ'nın: "Siz,

insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz”, “Muhammed Resûlüllâhdır. Onun maiyyetindekiler ise küffâra karşı çok çetin, kendi aralarında gâyet merhametlidirler” kavillerinde de geçtiği üzere bu konuda daha birçok âyet bulunmaktadır. Mamafih Sahâbe-i Kirâm’a muhabbet konusunda birçok hadis de mevcuttur. Bunlardan mütevâtir olanlar ise: “Ümmetimin en hayırlısı benim asrımında yaşayanlardır...” hadis-i şerifi ve Resûlüllâh’ın sallellâhü aleyhi ve sellem: “Ashâbıma sebb etmeyin. Sizden biri Uhud dağı kadar altın infâk etse onlardan birinin infâk ettiği bir müdde hatta yarım müdde bile ulaşamaz” buyruğudur. Bunun haricinde birçok rivâyet de bulunmaktadır.

(3) Nefisteki Muhabbetin Dengesi: Bu durum insanın nefesine, gâyelerinden birini kaybetmekle Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’yi görmekten mahrum kalma arasında tercihte bulunduğu hangisinin daha ağır bastığını arz etmesidir. Eğer kendisi için mümkün olduğu halde Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’i görmekten mahrum kalması, amaçlarından bir amacı kaybetmekten daha şedîd ise o zaman Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’a aşırı muhabbet duymasıyla mâruf olur. Eğer Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem’a muhabbeti daha baskın değilse o zaman da bu şekilde vafedilmez. Aynı hüküm Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’nin sünnetine yardım, şeriatını müdafaa ve samîmiyeti elde etmeye gayret sarfetme konusunda da geçerlidir. [46]

Böylece bu hadîsi şerif ve içinde muhabbet adının verildiği şu duayla sözü müzü hitâma erdiriyoruz: Mu’âz b. Cebel’den radiyallâhu anh rivâyetle Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem bir gün kendisinin elini tutup şöyle buyurmuştur: “Ey Mu’âz, vallâhi ben seni seviyorum” bunu duyan Mu’âz b. Cebel Efendimiz: “Anam, babam sana feda olsun ey Allâh’ın Resûlü. Vallâhi ben de seni seviyorum” deyince Resûlüllâh sallellâhü aleyhi ve sellem: “Ey Muaz sana kıldığın her namazın sonunda Allâhım seni zikretmek, sana şükretmek ve sana güzelce kulluk yapabilmek hususunda bana yardım et duasını hiç bırakmamamı vasiyet ediyorum.” Biz de: “Ey Allâhım bizler senden senin sevgini ve Nebin Efendimiz Muhammed sallellâhü aleyhi ve sellem’in sevgisini istiyoruz. Allâhım sevgini ve Nebî sallellâhü aleyhi ve sellem’nin sevgisini bize mallarımızdan, evlatlarımızdan, babalarımızdan, analarımızdan ve susayan kimseyi suya kandıran soğuk sudan daha sevgili kıl” Amîn.

Allâh’ın salât ve selâmı Efendimiz Muhammed’e, âline, ashâbına ve O’na teslim olanların üzerine olsun. Hamd âlemlerin rabbi Allâh Teâlâ’ya mahsustur. [47]